National Library 55253
Serial Acquisitions Section
National Library, Ont. K1A ON4
Bibliothèque Nationale
MAY 17 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX
registration number 1389.

B103/c/4/15

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 34 (2858) XXXI aastakäik — Teisipäeval, 4. mail 1982 — Tuesday, May 4, 1982 — Üksiknumbri hind 60 senti

EELK Kanada praostkonna sinodil valiti praostkonnale uus praost ja nõukogu. Pildil vasakult Edgar Heinsoo, õp. Heino Laaneots, õp. Udo Petersoo, endine praost Oskar Puhm, uus praost Andres Taul ja Ludwig Wahtras.

Foto: Vaba Eestlane

4 laureaati, 5 tunnustuskirja, 29 stipendiaati

EKK kultuurifond ja stipendiumifond jagasid välja üle $6000

Möödunud reede õhtul toimus Eesti Kunstide Keskuse Kultuurifondi laureaatide ja tunnustuskirjade saajate väljakuulutamine ja EKK Stipendiumifondi stipendiaatide teatavaks tegemine. Õhtul anti neljale laureaadile ja 29 stipendiaadile kokku välja $6100, millele lisandub veel $550 eesti keele õppekassettide valmistamiseks ja suvisel õppenädalal noortele eesti näitlejaile eesti keele diktsiooni õpetamiseks. Suurimaks annetajaks oli Aleksander Haavaniit, kes ligema le poole jagatavast summast annetas omalt poolt.

Õhtu esimesel poolel toimus klassikalise kitarristi Boris Björn Baggeri ja Elisabeth Stephani kontsert. Klassikaline kitarr sooloinstrumendina on siin mandril päris haruldane ja kuulajadki ei võinud uskuda seda meisterlikkust mida neil oli võimalik peagu kolmveerand tundi jälgida ja imetleda. Kitarrist esitas J.S. Bachi, Albenizi, Caroco ja Villa-Lobose töid virtuoosliikkusega, mis tõendab kuivõrd teda Saksamaal ja Skandinaavias on vaatamata ta noorusele (sünd. 1955) hinnatud.

Koos sopran Elisabeth Stephaniga aga sai kitarristist saatja. B. Bagger andis lühikommentaare oma esitatavaile paladele, märkides ka, et kitarr oli esimene lauljate saateinstrument.

Sopran E. Stephan on suurepärane laulja kelle kaunitämbriline hääl vormis esimesel poolel inglise helijoojate Morley, Fordi ja Britteni armastusteemalised helitööd tundekiillaseiks lembeliürikaiks,

teisel poolel hispaanlaste Gerhardi, anonüümse helilooja ja Lorca viisid temperamentseiks hispaaniapäraseiks lauludeks ,mis haarasid publiku, kes vaimustusega jagas kiitust, lilli ja sai lisapalaks hispaania anonüümse helilooja laulu „Dindindiridini".

Õhtu teine pool jätkus kultuurilaureaatide väljakuulutamisega. EKK Kultuurifondi liige A. Lee tegi teatavaks, et Kaarel Eerme nimeline kirjandusauhind, millise summa lahkunu lesk on mitmel aastal oma abikaasa mälestuseks välja pannud, on määratud luuletaja dr. Ivar Ivaskile tema poeemi „Verandaraamat" eest. Raamat valiti möödunud aastal ilmunud parinaist; auhinna suurus on $250.

Teiseks kuulutati välja muusikaaulind,

nis määrati dr. R. Toile tema viimaste aastate aktiivse muusikalise tegevuse eest koorijuhina ja heliloojana.

Auhinna suurus $200. Helilooja juhatas samal ajal Estonia koori ja East York sümfooniaorkestri ühist kontserti, ega saanud kohale tulla.

Teine muusikaline auhind ($200) määrati helilooja Kristi Allikule tema „Kalevipoja" ainelise ja eesti rahvaviisi sugemetega ooperi eest. Teine kirjandusauhind anti Arved Viirlaidile tema koguloomingu eest ja antakse üle tema 60. sünnipäevaga seotud kirjanduslikul õhtul.

Tunnustuskirju oli tänavu viis. Esimene praost O. Puhmile tema osa eest Peetri koguduse muusikalise tegevuse organiseerimisel. Teine endisele „Vaba Eestlase" peatoimetajale Karl Arrole, kolmas „Meie Elu" peatoimetajale S. Veidenbaumile;

kahe eesti ajakirjaniku elupika töö hindamisega taheti esile tõsta seda olulist osa meie ühiskonnas, mida eesti ajalehtede toimetajail on tulnud aastakümnete jooksul täita eesti elu kujundajana, kasvatajana ja jälgijana.

Tunnustuskiri anti Marvi Rickerile, kes Toronto Ülikooli ühiskondliku teeninduse juhatajana aitas möödunud sügisel kaasa Balti kuu organiseerimisele. Viies tunnustuskiri Ryersoni Instituudi foto ja visuaalse kunsti õpetajale Hans Westerblomile tema töö eest fotoala juhendamisel eesti ühiskonnas.

Enne stipendiumide kättejagamist selgitas EKK president Stella Kerson kuidas ja mis alustel stipendiumide jagamine toimub. Ta tõi näite muusika alalt. Kõik eesti muusikaõpetajad tulevad kokku, arutavad läbi muusikaprogrammi ja otsivad võimalusi eesti muusika tutvustamiseks, kuidas panna noori eesti helitöid mängima, mis seni pole õnnestunud. EKK Stipendiumifondi koosseisu kuuluvad muusikapedagoogid, foto, teatri ja kujutavkunsti esindajad. Need seavad kandidaadid järjekorda ja hakkavad siis neile stipendiumisummade annetajaid otsima, esiteks kirikuist kuhu noored kuuluvad. Eesti Abistamise Komitee on võtnud omale kõige nooremad.

Tänavu on aga üks hea onu juurde tulnud, kellele eesti noorte töö ja eestlusele kasvatamine on väga südamelähedane, mistõttu Aleksander Haavaniit on annetanud $3000 stipendiumeiks.

S. Kerson ütles, et nüüdseks on EKK süsteemi leidnud, mis peaks olema kasutamiseks otstarbekas. Kui keegi kahtleb, et vaba eesti elu edasi ei lähe, siis ta eksib. Kui ainult eesti organisatsioonid rohkem üksteist respekteeriksid, oleksime väga tugevad.

Alanud stipendumide kätteandmisel tulid presidendile abiks EAK esindaja E. Toiger, Peetri koguduse esindaja R. Läte ja tänavune suurima annetuse tegija A. Haavaniit.

Stipendiumid 1982 said: Marika Krabi-Wilbiks, laul ja klaver (T.E. Baptisti kogudus $75), Desiree Medri, viiul (T.E. Bapt. kog. ja A. Haavaniit ($100), Ingi Mai Loorand, klaver (Vana Andrese kog. $100), Marja Leena Roos, viiul (Hugo R. Urm $100), Linda Lindau, laul (Peetri kog. $150), Tiina Kiik, akordion (A. Haavaniit ja Peetri kog. $400), Linda Tralla, klaver (Iivi Ratas-Campbell),

Jõekääru Suvekodu, laste kasvatamine (A. Haavaniit $1000),

Erika Pahapill ,klaver (EAK $100), Lisa Norheim, klaver (EAK $100), Linda Norheim, klaver (EAK $100), Pia Metsala, viiul (EAK $100), Lembi Veskimets, klaver (EAK $100), Ricky Hiir, akordion (EAK $75), Trina Läte, klaver (EAK $75), Derek Ewen, klaver (EAK $75), Thomas Olvet, klaver (EAK $75), Peeter Heinsar, laul (A. Haavaniit $150). Ingrid Saarkoppel, klaver (A. Haavaniit $150), Kristina Saarkoppel, viiul (A. Haavaniit $150), Martin Kiik, Kaljo Raidi heliloomingu auhind (A. Haavaniit $150), Norman Reintamm, dirigeerimine (A. Haavaniit $250), Kristi Allik, kompositsioon (A. Haavaniit $200), Boris Bagger, kitarr (A. Haavaniit $150) Liina Purje, eesti laulu repertuaari õppimiseks (A. Haavaniit $100), Maie Liiv, audio-visuaalne kunst (A. Haavaniit $200), Karin Tari, näitekunst (Maie Suuralliku Mälestusfond $150) ja Reet Lindau-Voksep, kujutavkunst (Maie Suuralliku Mälestusfond $100). Helene Johani noorusfondis anti $300 eesti keele õppekassettide valmistamiseks ja Maie Suuralliku fondist $250 eesti noortele näitlejaile eesti keele diktsiooni õpetamiseks.

Lõpuks EKK president Stella Kerson avaldas tänu kõigile, kelle majanduslik toetus on võimaldanud eesti noortele stipendiumidega tunnustust ja hinnangut anda.

Pärast koosolekut tulid mitmed stipendiaadid suruma veel kord A. Haavaniidu kätt ja näis,

et oma elutöö eesti ühiskonnale kinkinud noortesõber tundis end esimest korda sellele eesmärgile lähedale jõudnud, mis aastaid on olnud ta mõttes.

SÕDA SÜTTIS

Inglise lennukid pommitasid Falklandi lennuvälju — Õhulahing kahe riigi lennukite vahel Falklandi kohal — Rünnakud Argentiina laevadele

LONDON — Inglise sõjalaevad, pommi- ja võitluslennukid alustasid läinud laupäeva varahommikul Falklandi saare pommitamist ja pidasid veidi hiljem õhulahingu Argentiina lennukitega. Inglise poolt on öeldud, et nad tulistasid alla 2 Argentiina lennukit ja kahjustasid kolmandat. Argentiina valitsuse informatsiooni kohaselt argentiinlased lasid alla 2, võimalik et koguni 5 Inglise lennukit ja muutsid ühe sõjalaeva võitlusvõimetuks. Inglased ütlevad, et laev sai ainult väiksemaid kahjustusi ja ühtki lennukit ei ole kaotatud.

Inglise lennukite emalaeval „Hermes'il" olevad reporterid ütlesid, et Inglise sõjalaevad pommitasid Argentiina positsioone piki Falklandi rannikut. Samal päeval Inglise kaugulatusega Vulcan pommilennuk pommitas Falklandi pealinna Port Stanley lennuvälja ja väiksemad lennukid Goose Green'is asuvat lennuvälja, põhjustades lennuradadele tõsiseid kahjustusi. Ka oli Inglise helikopterite üksus rünnanud Argentiina baasi Port Darwinis, rikkudes seal ühe maapinnal olevä lennuki.

Detailsemat pilti pole praegu olnud võimalik saada, kuna inglise televisiooni fototöötajad alustasid streiki.

Mõlemad pooled näivad süvendavat psühholoogilist sõda ja katsuvad üles tõsta kodurinde meeleolu.

Pärast õhurünnakut esitasid inglased uuele Falklandi argentiinlasest kubernerile alistumise nõude, mille kuberner kindral Benjamin Menendez tagasi lükkas.

Laupäevaõhtuses kõnes Argentiina president Leopoldo Galtieri ütles, et Falklandi aktsioon on neile juba läinud maksma palju inimelusid ja materjalide alal, aga neil polevat muud teed kui vastata sõjalise tegevusega.

Sõjategevuse kõrval on jätkunud diplomaatilised läbirääkimised ja katsed konflikti rahulikult lahendada.

Inglise välisminister Francis Pym lendas Washingtoni uuteks läbirääkimisteks USA välisministri Alexander Haigiga.

Inglise ametivõimud on öelnud, et Pym läks materiaalset abi saama, mida USA on lubanud pärast neljanädalalisi läbirääkimisi, kus USA on olnud vahendajaks. USA ei sekku aga meesjõuga küsimuse lahendamisele.

Sõjaliselt tähendab Port Stanley lennuvälja sõiduradade rikkumine, et Argentiina sõjaväel pole olemas järelveo võimalusi. Ka ei saa Argentiina lennukid seda kasutada lähtebaasiks inglise laevastiku ründamiseks, mis asub Argentiina baasist lähtuvaile lennukeile kätteulatamatus kauguses. Suured suitsusambad lennubaasi pommitamisel lasevad oletada, et lennuvälja juures olnud õlivarud said tabamuse.

Psühholoogiliselt arvatakse, et rünnak võib mõjutada Argentiina sõdurite võitlusmoraali,

mida on ka Argentiina valitsuse allikaist kuuldud ja võib veenda Argentiina valitsust,

et inglased on oma otsuses kindlad saarte uuesti oma kontrolli alla saamiseks.

Kasutades kaugpommitajat väga koguka pommilaadungiga annab see Argentiina valitsusele vihje, et need Inglise pommitajad võivad pommitada ka Argentiinas asuvaid sõjalisi baase, millise võimaluse ootel tuleb lennuväge hoida oma baaside kaitsel.

Pühapäeval oli sõjategevuses ooteaeg ja ruumi diplomaatlikuks tegevuseks.

Inglased näisid ootavat, et Argentiina muutuks järeleandlikumaks.

Teiselt poolt on avaldatud arvamusi, et vahepausi kasutatakse ettevalmistamiseks invasioonile.

Pühapäeva õhtul torpedeeris Inglise aatom-allveelaev Argentiina ainsat ristlejat Lõuna-Atlandil, 10.800-tonnine „General Belgrano", mille meeskonnas on 1000 meest usutakse olevat saanud raskesti vigastada. Ka Argentiina on seda rünnakut kinnitanud. Ristlejal oli mitu torpeedo tabamust, allveelaeval polnud aga rünnakuga mingeid kahjustusi. Ristleja on ainus sõjalaev, mis on säilinud Pearl Harbourile tehtud rünnaku puhul.

Esmaspäeva hommikul teostasid Inglise helikopterid rünnaku Argentiina kahurpaatidele, uputades ühe ja vigastades teist.

(Järg lk. 8)

Dr. Aarand Roos Eesti Vabariigi konsuliks

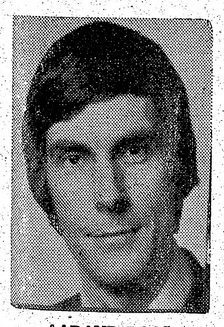

AARAND ROOS

New Yorgi Eesti Vabariigi peakonsulaadist teatati, et peale pikemaid kaalutlusi ja läbirääkimisi on nüüd saabunud Ühendriikide valitsuse ametlik nõusolek dr. Aarand Roosi määramiseks vakantsele Eesti Vabariigi konsuli kohale New Yorgis.

Dr. Roos on praegu Soome-Ugri Keelte Instituudi juhataja Lundi ülikooli juures Rootsis ning on loota, et tema võib asuda oma uuele ametikohale eeloleval suvel.

ALLIKAS

reedel, 14. mail kell 19.30
Toronto Eesti Maja keskmises saalis
Sissepääs $3.50
Tantsuks mängib „TARKUSE ORKESTER"
ja esinevad — ANDRUS ARUVALD, TIIT KOPLIMÄGI ja ANDRES TAMM
Tallinna Festivali korraldusel

KALEV ESTIENNE
KEVADE ESINEMINE
toimub 28. mail kell 7.30 õ.
MINKLER auditooriumis — Seneca Finch Campus
KAVAS: kehakool, rakendus, stiliseeritud rahvatants ja „Lootuse" koor
Pääsmed $5.—, õpilased ja pensionärid $3.—. Pääsmed eelmüügil: Mt. Pleasant POKO's, Vaba Eestlase talituses, Abistamiskomitees, võimlejatelt ja kohapeal

EELK Peetri kogudus Torontos
CANTATE DOMINOGA
Mälestuste Radadel
laupäeval, 15. mail kell 6 p.l. Peetri kiriku saalis
Kaastegevad CANTATE DOMINO koor C. KIPPERI juhatusel, koori ansamblid, Andres Raudsepp ja noor Aare Voitk
Loterii ★ Kohvilaud
Sissepääs $6.00

Walter Lood'i
ÕLIMAALIDE NÄITUS
8. ja 9. mail kella 1—9 p.l.
Eesti Maja väikeses saalis

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

EKN kevadisel üldkoosolekul vaadeldi päevamuresid ja tehti kavasid uueks tööks. Pildil koosoleku juhtkond, vasakult protokollija E. Lindaja, koosoleku juhataja A. Jurs, teine juhataja E. Kiilaspea ja teine protokollija Mati Matsoo. Foto: Vaba Eestlane

Kui Brezhnev kaob...

Läänemaailmas diskuteeritakse viimasel ajal palju N. Liidu diktaatori Leonid Brezhnevi haigustest, tema võimalikust rivist välja kukkumisest ja tema järglase kandidaatidest. Tehakse igasuguseid oletusi, mõeldakse välja mitmesuguseid kombinatsioone ja kaalutakse üksikasjaliselt kõiki neid poliitbüroo liikmeid, kes võiksid kõne alla tulla Brezhnevi mantlipärijatena. Oletuste ja ennustuste tegemine on seda raskem ja komplitseeritum, et Kremlis ei ole ligemale 65 aasta jooksul kujunenud kindlat „troonipärimise" süsteemi ja vana võimumehe rivist välja kukkumisel või tema kõrvaldamisel otsustatakse uue tippmehe küsimus partei juhtkonnas erigruppide omavaheliste manipulatsioonidega, mis võivad paiguti võtta vägivaldse iseloomu, nagu seda kinnitab poliitilise politsei ülema Lavrenti Beria kõrvaldamine ja hukkamine pärast Stalini surma.

Tundub, et läänemaailmas lähenetakse Kremli kõige kõrgema võimupositsiooni jagamise taotlustele liiga ühekülgselt, mis ei ole kooskõlas ajalooliste faktidega ja seniste kogemustega. Tavaliselt kiputakse arvama ja ennustama nii-ütelda „ühe isiku süsteemis" ja unustatakse, et Stalini järglase küsimuse lahendamine, võimuvõitlusele lõpplahenduse leidmine ja sisepoliitilise olukorra stabiliseerimine võttis aega aastaid ning kogu selle pika protseduuri läbiviimisel ilmusid ajaloo näitelavale terve rivi nõukogude poliitikuid ja neid toetavaid gruppe, kes aga lähema või pikema ajavahemiku järgi kadusid.

Stalini surma järele peeti teatavasti tema kindlamaks järglaseks kauaaegset diktaatori truud jüngrit Georgi Malenkovi, kellele Stalin rajas enne surma ka kõik eeldused tippmehe positsioonile pürgimiseks. Kui diktaator 1953. aastal suri, siis oli Malenkov partei keskkomitee sekretär ja ühtlasi ka peaministri asetäitja. Kuid tõenäoliselt puudus tema selja taga tugev kamarilja ning Hrushthsovi grupp tõrjus Malenkovi kõrvale mõjuvõimsalt partei sekretäri kohalt ja andis talle ajutiselt mõneks aastaks peaministri ja selle asetäitja positsioonid, kust kõrvaldamisel Malenkov nimetati jõujaamade ministriks ja hiljem koguni ainult ühe Siberi jõujaama juhatajaks. Hrushtshov osava kombinaatorina võttis endale teda toetava kliki abil partei keskkomitee esimese sekretäri koha ja 1958. aastal ka peaministri positsiooni, pärast seda kui ta peaministri kohalt ja poliitbüroost oli kõrvaldanud oma tugevama rivaali marssal Nikolai Bulganini „parteivastasuse" ettekäändel.

Kuid Hrushtshov ei istunud siiski absoluutselt kindlalt võimusadulas. Ta sai diktaatorlike võimupiiridega valitseda ainult kuus aastat ja 1964. aastal lõid Kremli kellad ka tema valitsemisperioodile hingekella. Hrushtshovi kõrvaldas partei keskkomitees organiseeritud vandenõu abil Leonid Brezhnevi, Nikolai Podgornõi ja Aleksei Kossõgini „troika", kes jagasid omavahel võimusfäärid! Brezhnev sai partei keskkomitee esimese sekretäri, Kossõgin peaministri ja Podgornõi 1965. aastal Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe (N. Liidu presidendi) koha. Brezhnev kombineeris ta minema partei keskkomitee sekretäri mõjuvõimsalt positsioonilt ja kõrvaldas ta 1977. aastal ka presidendi ja partei poliitbüroo liikme kohalt. Kossõgin ilmselt ei taotlenud parteijuhi positsiooni, jäädes kuni surmani peaministri kohale ja Brezhnevi toetajaks.

Nii oli Brezhnev oma võimu täielikult kindlustanud ning nüüd algas tema isiku poleerimine diktaatori positsioonile vajaliku ausäraga, milleks kaasa aitasid kõik tema sõbrad, kellede positsioonid olenesid Brezhnevist ja tema karjäärist. N. Liidu massimeedia rakendati täielikult Brezhnevi kultuse ülistamisele ja tema isiku rahvamassidele suupäraseks tegemisele. Kui lugeda N. Liidu ajakirjandust, siis ei ole Brezhnev mitte ainult tark riigimees, suur partei ideoloog ja kaugeleulatuva pilguga N. Liidu sise- ja välispoliitika juht, vaid kõigele muule lisaks on ta nõukogude massimeedias saanud oma mälestusraamatute eest ka suurte võimetega kirjaniku tiitli.

Brezhnevi haigused ja pikad ning ähmased avalikkusest kadumise perioodid näitavad, et diktaator ei ole enam võimeline oma ülesandeid täitma ning et tema eest ajavad asju teised mehed. Väljaspoole näidatakse siiski, et Brezhnev hoiab kindlalt kõiki valitsusohje enda käes, mis tundub antud olukorras halvasti välja kukkunud lavastusena. Kuid Brezhnevi isiku ümber kujundatud aupaiste peab näitama N. Liitu ka väljaspoole tugevana ja hoidma alal sisemise stabiilsuse.

On loomulik, et Brezhnevi täielikult rivist välja kukkumine on ainult aja küsimus ning et praegu teevad oma võimu kindlustamiseks ja sobiva kandidaadi leidmiseks pingutusi Brezhnevi seni toetanud isikud ja grupid, kuid samuti ka täiesti uued grupeeringud, eesotsas nooremate meestega, kellel on siiski väga raske mõjule pääseda kuna aastate jooksul on Brezhnevi sõbrad ja toetajad kõik mõjuvõimsamad kohad parteis ja riigiaparatuuris okupeerinud. Mineviku kogemusi arvesse võttes on raske oletada, et pärast Brezhnevi Kremlist kadumist võtaks üks mees kohe täielikult üle kõik võimuohjad ning hakkaks oma suva järele N. Liitu juhtima. Malenkovi, Hrushtshovi, Bulganini ja Podgornõi lood viitavad keerulistele sisepoliitilistele aegadele ja ägedale võimuvõitlusele N. Liidus lähemas tulevikus.

K. A.

Sõlteaastad 1940—1980

RAHVUSKULTUURI TAASSÜND

Sügisel 1982 ilmub Romuald Misiunase ja Rein Taagepera raamat „The Baltic States: Years of Dependence 1940—1980" (Balti riikide sõlteaastad 1940—1980). Neljas peatükk („Rahvuskultuuride taassünd, 1954—1968") jaotub allosadesse „Luhtunud heitlus poliitilise autonoomia pärast," „Edukas heitlus kultuurilise autonoomia pärast", „Välissidemete laienemine", „Ühiskondlikud ja majanduslikud suunad", ja „Kuidas Balti riigid paisusid a. 1968". Järgnev tõlkekatkend on võetud sektsioonidest „Sula kultuuris" ja „Eesti kultuuri pinnaletõus".

Võrreldes pelgalt kuus aastat varemolnuga, oli kultuuriõhkkond Balti riikides aastaks 1959 lausa tundmatuseni muutunud, jäädes ometigi üsna samalaadseks. Mööes puudujääki, mis edasi kestis kultuurivabaduse määra vahel Läänes ja Baltimail, võis täiesti õigustatult nähа vähe muudatust. Võrreldes aga läpast õhku a. 1959 lämbumisega a. 1953, oli näha erinevus kultuurilise säilimise ja surma vahel. Oli uut lootust ja järgnev aastakümmend tõi kaasa tõelise balti kultuuride taassünni. Et see ei teostunud hõlpsasti, suurendab veelgi saavutatu tähendust.

1960. a. paiku tõusis Eestis esile rohkem kui üks uus kirjanike ja taidurite sugupõlv.

Uus voog hõlmas mitte ainult aastakäike, kelle aeg oli kätte jõudnud, vaid ka neid, kellede aeg pidanuks saabuma juba 15 aastat varem, ja neid, kelle esimesed sammud oli katkestatud peale a. 1940.

Võiks eraldada järgmisi etappe. Esiteks „Sula", 1955—59. Seejärel, tsiteerides Georg Kurmani, „närkimisväärne uus, elujõuline ja esteetiliselt paljutõotav sädelus luules — ja ka muis kultuurilaadides — 1960—68. Lõpuks konsulideerimise järk peale a. 1968.

Luules oli esimeseks tähtsanaks esikkoguks tollal juba 38-aastase Jaan Krossi „Söerikastaja" a. 1958, mis põhines endise õigusteadus-lektori vahetuil kogemusil söekaevandustega. Professor Kurmani sõnades: „Värske, poleemiline, erudiitne, vaimukas ja kontroversiaalne oli see kogu, mille ilmumist oli aastaid viivitatud ja mis avas uusi perspektiive nii teemas kui ka vormis . . . Värsked tuuled, mida Kross vallandas üle kultuurimaastiku . . . tõmbasid endaga kaasa varemalt alandlikult allunuid, vaikinuid ja neid, kes olid valmis esimesi salme esile tooma."

Peaaegu iga aasta tõi uue kõrgpunkti. Rühma noori loodustundelisi naisluuletajaid, kes alustasid 1950-ndate lõpul (Helvi Jürisson, Ellen Niit, Lehte Hainsalu), hakati hüüdma kevadetüdrukuiks, mis nagu viitas aktiivsele osale „Sula" muutmisel lausa kevadeks.

Viivitatud ja sõjas osalenud sugupõlv andis Ain Kaalepi ja Kaljo Kanguri intellektuaalsed stroofid.

Ligi kaks aastakümmet vaikinute hulgast asusid August Sang ja Betti Alver avaldama jõulisi ridu. Isegi pooltosin endist parteilaulikut vallandus lööklauselises kinkepakendis retoorikast, hakates tootma eelprogrammimata luulet.

A. 1962 sai luulekassett viie õhukese esikkoguga paugupealt populaarseks noorte hulgas nii kodumaal kui ka paguluses. Lausa uskumatult osutus hiljem, et see kassett oli avalikkuse ette toonud kolm kirjanikku, kes järgneva kahekümne aasta jooksul etendasid olulist osa eesti luules, proosas ja näitekirjanduses: Paul-Eerik Rummo, Mats Traat ja Enn Vetemaa. Rummo lühike sissejuhatav luuletus „Esimene vasikas" iseloomustab hästi tolle ajajärgu huumori ja vaikse otsustavuse segu, vaieldes vastu eesti rahvatarkusele, et lehma esimene vasikas ei elä kaua:

Ma seisan harkisjalu
ja uudistan maailma.
Mul on naljakas saba
ja kaks suurt silma.

Ja ma ei taha
minna aia taha.

Jatkuvast sulajärgsest talenditulvast tuleks mainida vähemalt Artur Alliksaare sürrealismi, mis pääses trükki alles a. 1968, kaks aastat peale poeedi surma, ja Jaan Kaplinski resonantsi looduse, usu ja Vercingetorixi ning indiaanlaste saatusega:

tunnistajaid ei ole. Surnud
on head indiaanlased. Võtke naisi.
Minge mehele. Saage lapsi. Tapke.
Katsuge
õnnelikud olla. Katsuge õnnelikud
olla, kui suudate.

Proosas kerkis esile sõjajärgses Siberis keskhariduse omandanud Arvo Valton oma allegooriliste ja grotesksete juttude ja lühipaladega Slawomir Mrozeki stiilis.

Mati Unt, teismeliste jaoks kirjutav teismeline, raivas seksuaalset ja poliitilist uudismaad, nagu vastates ühe ta enda tegelase nurinale:

„Meie raamatutes on selle asja kohta pagana väike sõnade valik. „Ta jäi öösks". „Ta ööbis temaga". „Ta kustutas öölambi". Kas teil pole vahel tunnet, et enamus eesti kirjanikke on eunuhhid?"

Staliniaegsed isikliku süüme probleemid võeti käsile Vetemaa lühiromaanides „Monument" (1965) ja „Pillimees" (1967). Realismi sugemeid ilmus sõja- ja järelsõjateemalistesse romaanidesse vana kaardi kirjanike poolt nagu Paul Kuusberg, Lilli Promet ja Raimond Kaugver. Kaugveri „40 küünalt" oli valmis kirjutatud aastaks 1959, ent ilmus alles 1966, kutsudes välja ametlikku pahameelt, kuna ta laskis mina-tegelasel teenida saksa ja soome sõjaväes, kaotada viimsegi sündsusraasu Stalini töölaagris, ja ometi lõppeda ärаostetava, lugupeetud ja jõuka Nõukogude tööstusjuhina . . .

Iga edusamm rahvuskultuuri pinnaletõusus saavutati ebavõrdses heitluses reaktsionäärsete ja imperaialistlike jõududega vabariigi sees ja väljaspool. Kirjanduses olid need jõud rünnakul kogu 1959. a. vältel, tembeldades kõike uut revisjonistlikuks, subjektivistlikuks, abstraktselt humanistlikuks, patsifistlikuks, kitsalt isiklikuks ja nihilistlikuks. Rünnak keskendus Jaan Krossi, Ellen Niidu ja Ain Kaalepi pihta. Vabavärss tauniti.

A. 1962 oli löögialuseks sümbolism, impressionism, sürrealism ja eksistentsialism, mis kõik kuulutati dekadentseks halvastivarjatult neostalinistliku rünnaku hoos.

Reaktsionäärse kriitika lained tõusid ja jooksid end tühjaks, aga neid tuli tõsiselt võtta ja mõnikord kahjustas see kiusamine inimesi tunduvalt. Trükis avaldamine oli edasi täielikult N. Liidu riikliku kontrolli all. Mõni töö võis jõuda leheküljekorrektuuri järku ja siis ometi saada keelustatud ilma seletusteta. Populaarsete autorite raamatud võisid otsa lõppeda, ilma et trükki oleks korratud. Samal ajal olid poed täis parteitsensorite poolt heakskiidetud teisejärgulisi töid, millede uustrükid teostusid hoolimata piiratud nõudmisest lugejate poolt.

Piiriületamisel tabatud?

Detsembris 1981 arreteeriti Põhja-Venemaal ja paigutati Murmanski eeluurimisvanglasse kaks Kilingi-Nõmmelt, Pärnumaalt pärit kahekümneaastast eesti noort — Alar Kume ja Jaanus Pihelgas. Neist oli viimane enne arreteerimist Kilingi—Nõmme Maramäe nimelise metsakombinaadi väravavalvur. KGB on ühenduses nende arreteerimisega teostanud hulgaliselt ülekuulamisi, kusjuures eestipoolse ülekuulajana on esinenud Tallinna KGB koosseisu kuuluv uurija, kapten Pääsukene. Okupeeritud kodumaal on teiste seas üle kuulatud ka Saarde koguduse õpetaja, teoloogia doktor Elmar Salumaa. Viimaseil teateil on Alar Kume ja Jaanus Pihelgas psühhiaatrilise ekspertiisi teostamiseks ülevиidud kurikuulsasse Serbski mentaalinstituuti Moskvas järgmisel aadressil: The Serbsky Institute of Forensic Psychiatry, Kropotkinsky Lane 23, Moscow, USSR. Ei ole veel teada, milles Alar Kumet ja Jaanus Pihelgast süüdistatakse. Arvatavasti on tegemist „piiritsooni eeskirjade rikkumisega", mis Eesti NSV kriminaalkoodeksi vastavate sätete kohaselt võib tähendada kuni kolmeaastast sunnitööd. Alar Kumele ja Jaanus Pihelgasele määratud kirjad saata kas ülaltoodud Serbski instituudi või järgmisel poliitvangide kesksel aadressil: USSR, Moscow, Uchrezhdenie p/ya 5110/I. Nimi ja eesnimi.

Kommentaarid

Väikesest Watergate'i lukksepaafäärist tehti Ühendriikides massimeedia kontsentreeritud rünnaku tulemusena tohutu sisepoliitiline afäär ja suur kuritegu, mille tagajärjel president Richard Nixon oli sunnitud ametist lahkuma. Watergate'i lugu tundub aga ainult pisikese naljamänguna selle afääri kõrval, millega sai hakkama president Franklin Roosevelt 1941. aastal kui talle saabusid salaluure andmed jaapanlaste eeloleva rünnaku kohta Havai saarestikus asuvale Ühendriikide Pearl Harbouri sõjasadamale ja ta jättis need sõjajõududele edasi andmata. Roosevelt kalkuleeris, et tal on suuri raskusi Ühendriikide Teise maailmasõtta manöövеrdamisega ning selleks oli vaja ootamatut ja vapustavat lööki, mis äratab ameeriklased oma mugavast ükskõiksusest. Rünnak Pearl Harbourile andis selleks erakordselt suuri võimalusi ja Roosevelt kasutas need täielikult oma huvides. Nii vähemalt kinnitab Ühendriikide tuntud ajaloolane John Toland, kelle sulest ilmus äsja Pearl Harbouri rünnaku kohta ajalooline teos „Infamy" (Nurjatu tegu).

Jaapani suurte mere- ja õhujõudude ootamatu rünnak Oahu saarel asuva Pearl Harbouri sõjasadama vastu 7. detsembril 1941. aastal on paljude aastate jooksul kummitanud Ühendriikide salajaste uurimuste tagatubades ja tõe jalule seadmiseks on korraldatud üheksa erinevat uurimust, mis ei ole viinud aga absoluutsele tõele lähemale, vaid on oma vastukäivate seletustega muutnud olukorra veelgi segasemaks. Lõppkokkuvõttena on tehtud siiski patuoinasteks Havai saartel asuvate ameerika üksuste ülem kindral Walter Short ja Ühendriikide Vaikse ookeani laevastiku ülemjuhataja admiral Husband E. Kimmel. Keegi pidi ju lõppude lõpuks selle eest vastutama, kui jaapanlased sõitsid suure sõjalaevastikuga, vaatamata Jaapani ja Ühendriikide vahelisele pinevale vahekorrale, märkamatult üle Vaikse ookeani, tungisid Pearl Harbouri sõjasadama lähistele ja uputasid Ühendriikide Vaikse ookeani sõjalaevastiku tuumiku — kogusummas 19 sõjalaeva, nende hulgas 5 lahingulaeva. Langenud ameerika sõjaväelaste arv oli 2403.

Toland argumenteerib, et president Roosevelt ja Ühendriikide armee staabiülem kindral George Marshall olid teadlikud saabuvast Jaapani rünnakust. Hoiatuse rünnaku kohta sai ameerika salaluure ühelt raadiojaamalt, kes oli tabanud jaapanlaste salakoodis edasi antud teate. Roosevelt oli pärast seda kinnitanud oma nõuandjale Harry Hopkinsile: „See tähendab sõda", kuid ta ei teinud midagi, et hoiatada ameerika sõjajõudude ülemaid Vaikse ookeani ruumis.

Toland kalkuleerib, et Roosevelt ei arvestanud sellise kohutava jaapani löögiga ja tohutusuure ohvrite arvuga ning mõtles, et jaapani rünnak lüüakse enne tagasi kui nende peajõud Pearl Harbouri lähistele jõuavad. Olukord kujunes siiski hoopis teistsuguseks. Kuid Roosevelt saavutas Pearl Harbouriga oma eesmärgi: ta viis Ühendriigid Hitleri Saksamaa vastu sõtta, milleks talle survet avaldasid mõjuvõimsad ringkonnad Ühendriikides.

☆

Kõrvalseisjatel on raske mõistatada, miks inglased on endid mässinud tülikatesse ja kulukatesse sõjalistesse operatsioonidesse Falklandi saarte pärast, mis võivad tagatipus viia Margaret Thatcheri konservatiivide valitsuse langemisele. Argentiina poolt hõivatud Falklandi saared asuvad 8000 miili kaugusel Inglismaa emamaast ning praeguses olukorras ei ole nendel paljastel maalappidel Inglismaale majanduslikult ega strateegiliselt mingit tähtsust. Milleks siis sellise suure armaada väljasaatmine kaugele maailmameredе taha, mis on seotud tohutute majanduslike kulutustega ja võib kaasa tuua ettenägematuid poliitilisi tagajärgi mitte ainult Inglismaale vaid kogu maailmale?

Tegemist on prestiizhiküsimusega, kinnitavad asjatundjad, kes tunnevad inglaste mentaliteeti. Maakera teisel poolel asuv väike

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. mail
dr. H. Tari, tel. 922-3824

15. ja 16. mail
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Peter Kütt füüsikadoktoriks

Princetoni ülikooli füüsika teaduskonnas kaitses jõulu eel doktori väitekirja Peter Kütt, pärit New Jerseyst, saavutades Ph. D. teadusliku kraadi.

Tema doktoritöö oli kirjutatud teemal „If 7—2 neutroni orbitaalide raadiused kaltsiumi ja titaaniumi isotoopides" (Radii of 1f 7—2 neutron orbitals in isotopes of calcium and titanium).

Värske doktor Peter Kütt on sündinud New Yorgis 1954. a. arstidepaari prof. dr. Henn Küti ja dr. Helga Küti pojana. Ta lõpetas Franklin Lakes, N.J. Ramapo High Schooli, siis 1976. a. Massachusetts Institute of Technology BS kraadiga, millele järgnesid õpingud doktorikraadi saavutamiseks, mis nüüd lõppesid Ph. D. saavutamisega Princetoni ülikoolis.

Alates 16. detsembrist töötab ta University of Pennsylvania füüsika teaduskonnas uurimistöödel (Post doctoral fellowship). Ta on ka Phi Beta Kappa liige.

Dr. P. Küti vanaisa oli endine Tartu Ülikooli professor dr. August Paris. Ta isapoolseks vanaisaks oli Viljandimaal, Kõpu 6-kl. algkooli juhataja, tuntud koolimees Kütt.

(VES)

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Argentiina on söandanud näpistada Briti lõvi saba ja äratanud inglastes endise Briti impeeriumi kodanike uhkustunde. „Ülbet anastajat tuleb karistada," nõudsid ajakirjandus, parlamendiliikmed ja rahvas ning peaministril ja tema nõuandjatel ei jäänud muud üle kui saata suur armaada pikale mereteekonnale.

Falklandi sõjakäik on põhiliselt vastuolus inglaste seniste sammudega oma impeeriumi likvideerimisel. Nad on loobunud oma rikastest kolooniatest ilma võitluseta ja tänapäeval kuuluvad neile maakeral ainult üksikud väikesed maanurgad kogusummas 5,4 miljoni elanikuga, kellest 5 miljonit elavad Hongkongis. Võrdluseks võiks mainida, et omal ajal hõlmasid Briti kolooniad üle 1 miljardi elaniku.

Suurem osa neist Briti koloniaalriigi jäänustest on isoleeritud piirkonnad, mis vajavad emamaa majanduslikku abi. Emamaa moraalset toetust vajavad ka need paartuhat shoti päritoluga Falklandi elanikku, kelle abistamist Londoni valitsus peab oma moraalseks kohustuseks.

Kui Inglismaa valitsus ja rahvas saatsid oma laevastiku Falklandi poole teele suure vaimustusega ja löögivalmidusega, siis nüüd on Londonis märgata juba teatud resignatsiooni meeleolu. Mis juhtub siis kui argentiinlased ei loobu Falklandi saartest ilma suurema võitluseta? Milline reaktsioon tekib Inglismaal kui sõda Falklandi pärast nõuab palju inimohvreid? Kas need tühipaljad tuultest sasitud saared kaugel emamaast on seda väärt, et nende pärast valada inglise noorte verd? Ja kas selline suur operatsioon on moraalselt küllalt põhjendatud kuna Falklandi saarte omandiõiguse küsimus on võrdlemisi segane?

Lühidalt: Inglismaal hakkab levima tunnetus, et valitsus on hakanud sööma kuuma suppi, mis jahtumise asemel veelgi võib kuumeneda. Prestiizh ja au on kahtlemata ilusad asjad, kuid nende väärtust ei saa ülehinnata ega üledimensioneerida.

AMI

Peetri koguduse õpetajale praost Oskar Puhmile korraldati tema errumineku ja 70. sünnipäeva puhul piiskoplik jumalateenistus, mille järel mitmed organisatsioonid õnnitlesid ja tõid talle kingitusi. Pildil endine koguduse nõukogu esimees Egbert Runge koguduseümbrikku üle andmas, tema kõrval naisringi esinaine pr. Lentsmann. Foto: Vaba Eestlane

Noorteõhtu - maailma kõrgeimas tantsusaalis

ESTO-84 peakomitee vajab raha ruumide varumise tagatiseks

ESTO-84 peakomitee juhatuse viies koosolek 13. aprillil oli nagu eelmisedki, terve rea väiksemate küsimuste selgitamiseks. Suuremate ürituste ruumid on juba varem reserveeritud. Seekord otsustati teha esimese tagatise väljamaks, nimelt 8. juuli (1984) Noorte õhtuks maailma kõrgemais tantsusaalis — CN tornis, kus ruumi on üle tuhandele külalisele.

Esto märgiks kinnitati USA-s eluneva Jüri Kirsimäe kavand, mis tunnustati sobivaimaks sissetulnud kavandeist. Neid tuli Kanadast, USA-st, Rootsist, Austraaliast ja Saksamaalt. Märk kujutab sinimusta kolmveerand ringi, mille ühes alumises veerandis on „Toronto 150" ümber valge südamiku. Prominentne ekvaatoriaalne ESTO-84 ütleb millega on tegu ja selle all on sinine vahtralehe kujutus. Seega on koos tähistatud Eesti lippu, suurpidustust, Toronto juubelit ja Kanadat asukohamaana. Loodetavasti võetakse ESTO-84 sisse ka Toronto ja Ontario pidustuste publikatsioonidesse.

ESTO-84 nime ja märgi registreemise (copyright) järele plaanitsetakse rinnamärkide valmistamist ja muudki. Majanduse abiesimees (N. Valge) nimetas,

et muude jooksvate kulude kõrval on tuleva aasta jooksul meil tublisti raha juurde vaja tagatiseks ruumide varumisel.

Kaaluti üleskutse avaldamist firmadele ja eraisikutele toetusannetuste saamiseks.

Programmi abiesimees (F. Koop) teatas, et peagu kõik suuremad üritused on oma plaanid esitanud ja ülejäänud saavad valmis, juhatusele kinnitamisele esitamiseks järgmiseks koosolekuks. Aga, et ruumid oleksid reserveeritud kõigile paarisajale väiksemale kokkutulekule, koosolekule, jne. on vaja kaugele ette teada ka nende kavatsustest. Seepärast palutakse organisatsioone ja huvigruppe aegsasti teada anda oma esialgsed kavatsused ja ruumide ning varustuse vajadused. Kinnipandud ajad on: esmaspäeval ja teisipäeval (9. ja 10. juuli) sümfoonia kontserdid; kolmapäeval Esto ball; neljapäeval e.l. rongkäik; reede õhtul valguspidu; laupäev p.l. laulupidu, õhtul rahvapidu. Nendel aegadel muid Esto üritusi ei ole.

Mida üksikasjalikum eelteade, seda parem, sest variatsioone nii soovide kui võimaluste osas on palju, kuid lühemgi eelteade on parem nüüd kui 1984. a.

Töötoimkondade skeem on valmis, kuid otsitakse veel täiendusi võimalike koostööliste nimekirja võtmiseks. Suurem probleem on peasekretäri leidmine. Nooremate jõudude kaasatõmbamiseks, kelle seas on palju eriala kogemustega inimesi, on kavatsusel korraldada väiksemaid kokkutulekuid. Esimesel niisugusel oli koos 16 nooremat, huvialadega spordist tantsuni ja raalist teatrini. Ideed lendasid reaalsetest irreaalseteni.

Peale „Oma õlu" sildi, tuli pirukavõistlus, ettekannete teemad liikusid parapsühholoogiast eestluse sotisoloogilise tagapõhjani.

Igatahes näib noorte programm kujunevat õige ulatuslikuks. Peale eelpoolmainitud „kõrgpunkti" (tants tornis) on kavas veel: informatsioonilaud eriti noorte huvialal, jalutuskäigud linnaga tutvumiseks, „salakõrts", tantsud, noorte kontsert ja kunstinäitus, laevasõit, kongress, perekonnapäev „Canada Wonderland'is" jne.

Spordis tahetakse erinevana kergejõustiku kava täita ühe päevaga, võttes vähe alasid, kuid millest kõik atleedid osa võtaksid — omaette „mitmevõistlus". See vähendaks konflikti teistest huvialadest osavõtmisel ja tooks kokku rohkem pealtvaatajaid.

Aadress: ESTO-84, 958 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6, Canada.

Täiendav informatsioon — Dr. Endel Aruja, telefon (416) 447-8958, 37 Groveland Crescent, Don Mills, Ontario, M3A 3C4, Canada.

Politsei ja etnilised ühiskonnad

Möödunud nädalal toimus Ontario Pressiühingu korraldusel diskussiooniõhtu Metropolitan Toronto politseiga, kus mitmed ohvitserid politseist, selle informatsiooni ja ühiskonnateeninduse ning etniliste suhete alalt avaldasid omapoolseid vaateid ja vastasid ajakirjanike küsimustele.

Laudkonnavestluse alul vahendaja dr. J. Kirschbaum selgitas etniliste ühiskondade probleeme. Need ühiskonnad näevad tihti asju eriviisil, need võivad olla ideoloogilised, rassilised või moraalsed probleemid. Linnas, kus on inimesi eriühiskondadest, rahvustest on korra hoidmine raske. Etnilise ajakirjanduse kohus on aidata oma ühiskondades neid probleeme selgitada. Omalt poolt toovad täna oma vaateid neile probleemidele õiguse ja korra kaitsjad.

Politseiülema asendaja D. Hitschok hindas etnilise pressi tähtsust, öeldes et politsei on alati tahtnud nendega koos töötada linnas korrapidamiseks. Kanada ajalehtedes on politseile alati halba varju heidetud.

Etniliste ühiskondades on kartus politsei ees, mida politsei tahab muuta.

Etniline politseisalk (ethnic squad) koosneb paaristkümnest liikmest ja 8 rahvusest, kes katsuvad arutleda jooksvaid probleeme. Tänapäevane Toronto politsei koosneb paljudest Toronto etnilistest gruppidest, mida on leitud kasulik olevat.

Etniliste suhete üksustest seersant F. Dean Audley vaatles etniliste politseinike palkamist, kuhu esimestena pääsesid 1970-ndail aastail itaallased, kes katsusid probleeme oma ühiskonnas lahendada. See andis edukaid tulemusi ja seda on laiendatud; ka on füüsilisi vastuvõtu tingimusi kergendatud. Nüüd on politsei juures mehi, kes kõik kokku räägivad kuni 80 keelt, on erisektsioonid mustadele, Lääne-India saarte, hispaania, portugali, prantsuse keelt kõnelevaile rahvastele. Politseil pole üks ies tegemist kriminaalsete, vaid tal tuleb tegeleda ka perekondlike ja muude probleemidega. Politseikolledzhis uuritakse rassiprobleeme. Kui vormis politseinik koostab protokolli, siis etniline politseisalga liige uurib kogu küsimust veel omalt poolt. Kui 1980. a. oli 195 rassijuhtumit, siis nüüd on see 25% endisest vähem.

Edasi järgnesid nõuanded kuidas etnilised ajalehed võivad saada informatsiooni, identifitseerimiskaarte ja muud, mille abil politsei poolt informatsioon jõuaks avaldamisele ajalehtedes.

Nii ongi politsei töö tutvustamiseks ees 10.—16. mail Torontos Politseinädal, kus on võimalus tulla vaatama kuidas politsei töötab.

Diskussioonis oli arutlemisi kui kaua sisserändajad on etnilised, kas nende lapsed ja lapselapsed ka veel. Teiselt poolt on Toronto ühiskonnas sõnale „etniline" antud nagu teise järgu kodaniku tähendus.

Lõpuks kutsus politsei kõiki üles parema ühiskonna loomiseks,

mille järel Ontario Etnilise Pressiklubi president tänas Torontos olevat kõrgetasemelist politseid, nende üldarv on 5400 vormikandjat.

Iraanile abi N. Liidust ja Iisraelist

NEW YORK — Iraan on saanud miljonite dollarite väärtuses relvi ja muud sõjamaterjali mitmelt maalt. Iraani abistavate maade hulgas on muuhulgas ka N. Liit, Iisrael ja mitmed teised Lääne-Euroopa riigid. New York Times kirjutab läänеriikide salaluureasutustest saadud andmete põhjal relvade valgumisest Iraani. Ajalehe teadmiste kohaselt 100—200 miljoni dollari väärtuses on viimase 18 kuu jooksul läinud Iraani, kus neid on vajatud Iraagi ja Iraani vahelise sõja pidamiseks. Saadud relvad on pooles ulatuses Iisraelist või Iisraeli vahendusel peamiselt USA-st tulnud relvad, kuna Liibüa, Süüria ja Põhja-Korea varustavad N. Liidus valmistatud sõjamaterjaliga. Ajaleht ütleb veel, et USA on toetanud mitmete miljonite dollarite väärtuses salajasi iraanlaste pagulasgruppe, kelle hulgas on kaks sõjalist organisatsiooni umbes 10.000 mehega, kes on relvade all Türgi lõunaosas Iraani piiri lähedal.

VÕITLUS EESLIINIL JÄTKUB

Okupeeritud Eesti juhi hirm salapärase RVL ees

Karl, Kremli satraap, kelles meest on täpselt nii palju kui ta nime vanagermaani tähenduses (eesnime on mees ise võtnud), on kestvalt surmaohus ideoloogilise võitluse eesliinil. Väike Norra-reis, mis selgitas ka Vaino suured diplomaadivõimed, oli ainult üürike puhkus. Taas tuli Tallinnas asuda lahingu kõige pälavamasse tsentrisse.

Tallinna suuremaid koole on merekool, mille õppetöö toimub hiljuti 75 aastat vanaks saanud endises Tütarlaste Kommertskoolis, aga õpilaste ühiselamud asuvad Endla, Luise jt. tänava uuemais ehitustes. Õpilasi on selles koolis mitmest rassist, mitmekümnest rahvusest, aga ühest soost (üheõiguslike naisteta). Kõik need on omavahel rahvaste sõpruse põhimõttel leppimatus vaenus ja tülitsevad ning kisuvad ühtevalu.

Ühel kaunil aprillipäeval 1982. a. oli ühe Endla tänava ühiselamu hoone neljandal korrusel käimas korralik skisma eesti ja vene rahvusgruppide vahel. Möll lõppes riikliku julgeoleku suurte jõudude vahelesegamisega. Üks kisklejaist oli haaranud saapa, et sellega „vaenlast" visata. Sihtmärk hoidus osavalt ja saabas lendas lahtisest aknast tänavale.

Just sel ajal sõidutati parteiautol reg. nr. 0158 ECT Kaarli kiriku suunast Endla tänava viadukti suunas rindeülem Karl Vainot töölt koju. Auto külg- ja pärakardinad olid tugevasti suletud ja salajased eskortautod sõitsid väärtkoormaga masina ees ning taga. Saabas kukkus täpselt musta masina läikivale kapotile ja peatas vasakpoolse kojamehe liikluse. Piduririginal peatus 0158 ECT ja veel mitmed masinad mitte kaugel.

Silmapilk sisenes grupp seltsimehi kahtlase elamu uksest. Kohe saabunud julgeolekuüksused piirasid sisse kogu kvartali. Terrorist avastati kiiresti: poiss, kes saapa aknast välja lennutas, ei salanud oma tegu.

Nõukogude julgeolekuorganite erüksuste komissarid ei jäta kunagi väga lihtsate juhtumite puhul silmapaari vahele keerukaid tausktakomplekssе.

Kus oli teine saabas? Ja kelle saabas?

Kirsasäärik, mis autokapotile oli heidetud, oli spetsiaalkohvris kohe viidud KGB laboratooriumi — näpujälgede võtmiseks.

Enne seda oli kohapeal kindlaks tehtud, et säärikus ei olnud pommi ega põrgumasinat. Just see tegi juurdluse raskeks: pomm, tähendab oli teises saapas, aga ärevuses terrorist oli vale säärikuga rünnanud.

Pommiga säärikut oli raske leida — kõik kirsad segimöllatud ruumis olid väga sarnased. Hoolikalt paaritati kõik saapad — üks pidi üle jääma. Jäigi. Kuid selles ei olnud pommi. Ka teistes saapasäärtes pommi ei leitud. Otsiti läbi ka kõik kohalolevad püksid, pluusid, mütsid. Põrgumasin jäi leidmata. CIA oli jälle KGB alt vedanud!

Kui õhtul asjast äsja minestusest ärganud Vainole ette kanti, siis said organid korralduse juurdlust jätkata kuni RVL (Relvastatud Vastupanu Liikumine) paljastamiseni.

Madrus, saapaheitja heideti merekoolist välja. Vaevalt teda veel mõnda maakooligi võetakse. Juurdlus jätkub.

Aga Karl Vainot sõidutatakse nüüd ühest linnaosast teise hoopis teist teed mööda. Ka masina reg. nr. on muudetud.

Külalised Eestis†

Stokholmis viibisid jälle kaks kultuurielu tegelast okupeeritud Eestist — teatrikriitik Karin Kask ja ajaloolane Ea Jansen. Nagu neile eelnenud kirjanik Kaugver, esinesid ka need kaks külalist Balti Instituudis referaatidega — esimene käsitles näitleja loomingu probleeme ning teatri ja publiku vahekordi Eestis, teine rahvast ja kultuurist 19-ndal sajandi teisel poolel Eestis. Mõlemad külastasid ka Stokholmi, Göteborgi ja Uppsala ülikoole. Karin Kask viibis Rootsis viimati ESTO-80 ajal.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.— + $39.—	$44.—
poolaastas	$26.— + $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.— + $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE

1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

RASKE JA PIKA HAIGUSE JÄRELE LAHKUS IGAVIKKU
MEIE ARMAS ÕDE JA TÄDI

SALME KARINDOSK

Surnud 1. mail 1982 Tartus

Õeke kallis,
elumuredest ja vaevast
oled jõudnud kord rahusse!

Mälestavad sügavas leinas
õde LINDA perekonnaga
vend ALBERT abikaasaga
SUGULASED ja SÕBRAD Kodu-Eestis
õde EMMY abikaasaga Torontos

MEIE ARMAST LAULUVENDA JA INNUKAT NAITLEJAT

ARNOLD PÄRN'a

mälestavad kurbuses

VANCOUVERI SEGAKOOR
ja
V.E.S. TEATRIRING

Kauaaegset endist Montreali Eesti Võitlejate Ühingu juhatusliiget

ARNOLD PÄRN'a

mälestab

MONTREALI EESTI VÕITLEJATE ÜHING

Issand,
surres jätan maha,
Sinu hoolde isamaa

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne- ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
(lõunapool Eglintoni)
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.

Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7956

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1911

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

---

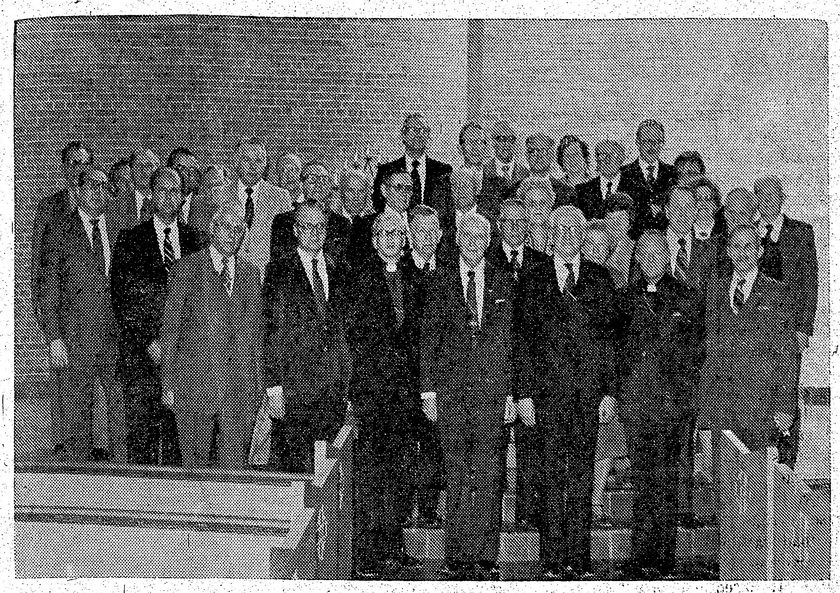

EELK Kanada praostkonna sinodist osavõtjad Peetri kirikus. Esimeses reas vasakult Arno Ambel, õp. U. Petersoo, E. Heinsoo, õp. H. Laaneots, abipraost T. Nõmmik, E. Kuuskne, piiskop K. Raudsepp, A. Aasma, praost O. Puhm, praost A. Taul, õp. E. Pähn ja L. Wahtras. Foto: Vaba Eestlane

Võimalused vaimuteaduste aladesse tungimiseks

Usuteadusliku Instituudi tööst

Usuteadusliku Instituudi töö, olles loonud enesele olukordadest tingitud vastavad vormid, on kulgenud kavakohaselt. Järjekordne intensiivne loengute periood, seega juba viiendat aastat, toimub jälle Torontos 6. kuni 20. juunini.

Õppetöö instituudis on mitmesuguste õppeviiside ühendus. Igaaastane intensiivne loengute periood on koordineeritud üliõpilaste iseseisva töötamisega niihästi paljundatud materjalide läbitöötamisel kui iseseisvas töös õppejõudude juhatuse all, ja eksamitele ettevalmistamisega. Sellele kaasuvad kirjalikud tööd, lühitööd, kursuste tööd, tööd eriainetes ja viimaks lõputöö. Kuna on arvestatud isiklikke olukordi ja vajadusi, on selletõttu ka töö tempo vastavalt erinev.

Kõikvõimalik on tehtud õppekava rikastamiseks. Pakutavad ained on iseenesest juba huvitavad ja teadmisi rikastavad,

võimaldades akadeemilise hariduse omandamist, tungida vaimuteaduste mitmesugustesse aladesse ja süveneda eriainetes, mis pühendatud elumõtte ja oleluse sügavamatele küsimustele.

Võimalusi on kasutatud maksimaalselt, et töö kvaliteeti võimalikult kõrgel hoida, mida nõuab instituudi akadeemiline tase.

Veel tuleb esile tõsta instituudi omapära. Loengute perioodidel ettekantavad ained on alati uued. Kord juba peetud loengud ei tule enam uuesti suuliselt ettekandmisele, vaid need paljundatakse ja nõnda lähevad need üliõpilaste käsutusse läbitöötamiseks ja eksamitele ettevalmistamiseks. See on moodus, mis muidugi esitab raskeid nõudeid lektoritele, kes kahjuks ei saa loenguid korrata, vaid peavad alati uut pakkuma, kuid see on mõõdapäästematult vajalik, sest instituut püüab maksimaalselt oma ülesannet täita. Nõnda on instituudis pakutav vaimutoidu laud mitte üksi rikkalik, vaid alati ka uus. Sellise mooduse juures on instituut inspiratsiooni allikaks nii algajatele, edasijõudnutele, lõpetajatele kui ka juba lõpetanuile.

Instituudi töös on midagi, mis ühe ülendava aspektina väärib veel erilist äramärkimist. Et meie kirikul ei ole võimalik anda mingit tasu õppejõududele tehtud töö ja nähtud vaeva eest,

ja ka heategijad, kes instituudi tööle ja vajadustele mõtleks, on hoopis puudunud, siis on õppejõud annud oma suure panuse, mis kantud armastusest.

See, mida nad jagavad üliõpilastega, on inspireeritud nende isiklikust arusaamisest selle töö tähtsusest ja andumusest sellele. Enamat ei saagi öelda sellise töö pedagoogilise väärtuse üle.

Tehtud töö huvitavusest ja paeluvusest kõneleb see, et möödunud aastal üliõpilased omal algatusel soovisid kavatsetud õppeajale veel lisa intensiivset loengute perioodi. Selline reaktsioon kõneleb iseenese eest.

Instituudi õppejõududel on sügav rahuldustunne sellest, et meil on selline kõrgem õppeasutus, kus on võimalik end rikastada vaimuteaduste salvedest ja ammutada filosoofia ja teoloogia allikatest. Eriti veel ajal, mil meie kirik tungivalt vajab uusi jõude ametikandjate osas.

Võimalused on avatud nendele, kellel on sügavam arusaamine elu suhtes ja tunnevad kõrgemaid kohustusi, et midagi elu mõttest ja sügavamast tunnetusest anda meie ühiskonnale,

varustades meie elu nende vaimsete jõududega, mis on asendamatud meie elus, kohustustes ja võitlustes. Need, kes on valmis omapoolse loova ja teeniva elu panusega hingehoiu töö mitmesugustel aladel kaasa aitama meie ühiskonna rikastamiseks, tundes vajadust sügavama rahulduse järgi, mida annab hingekarjase kõrge kutse, need on oodatud kandidaadid instituudi kasvandikkude peres.

On ülendav mõelda, et instituudis tehtud töö kaudu meie kirik saab lisajõudu. Selle üle võib tõelist rõõmu tunda, et oma üliõpilaste läbi on instituut toonud elevust meie kirikusse. Veel enam, instituudi esimene lend lõpetas juba möödunud aastal rõõmustavate tulemustega. Heade hinnetega lõpetajate hulgas on üks, kes lõpetas isegi cum laude.

Prof. A. Võõbus

Leinateateid

Sundbybergis, Rootsis suri 23. märtsil Agnes Mets, sündinud 6. veebruaril 1899 Kärdlas.

Moorheadis, Minnesotas suri 18. veebruaril Alide Uritam, sündinud 13 märtsil 1902 Elvas.

Rockville'is, Md. suri 16. märtsil Elly Allekand, sündinud 22. septembril 1896 Virumaal.

Thilmeres, Austraalias suri 7. veebruaril Juliana Reevits, neiuna Kangro, sündinud 1899 Sangastes.

Göteborgis suri 3. märtsil Aleksander Tomson, sündinud 1902 Ridalas.

Örebros suri 8. märtsil Aurelie Heinat, sündinud 1921 Narvas.

Stokholmis suri 5. märtsil Antonie Kruse, sündinud 1891 Valgas.

Tallinnas suri 22. veebruaril Alma Erkmaa, neiuna Madisson, sündinud 1908 Ridalas.

Yonkersis, N.Y. suri 18. märtsil Enn-Aint Arike, sündinud 23. oktoobril 1929 Tartus.

Lakewoodis suri 13. märtsil Ilmar Ilves, sündinud 30. märtsil 1902 Tartus.

Washingtonis suri 4. jaanuaril dipl. ing. Ilo Ehaste, sündinud 21. märtsil 1924 Eestis.

USA-s suri 9. veebruaril Theodor J. Lampson, sündinud 20. jaanuaril 1891.

„Eesti Kiriku" esimene number

EESTI KIRIK nr. 1 — 1982. EELK häälekandja on üha suurenevate postikulude tõttu alustanud tänavusest esimesest numbrit alates oma ilmumist veerandaastati ilmuva ajakirjana. Aastas ilmub nüüd kavakohaselt 4 numbrit, igaüks 48 lh, millega jääb aastakäigu lehekülgede arv endiseks. Tehtud uuenduse tõttu on esimene number eriti sisikas. Selles on avaldatud: E. Kiviste „Julgelt usuvalguse poole", Harri Haameri „Aita mind!", „Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kiriku piiskoppide karjasekiri palvepäevaks 1982", E. Lootsma „Tundmatule vastu tuntud Jumalaga!", E. Kuusler „Vabadusepäevaks", järgneva E. Kiviste rahvusliku koraaliga, R. Koolmeister „Kuidas on lood sinu usuga", A. Vilman „Jeesus, sinu juures tahaks olla", J. Varik „Ma olen su ette andnud lahtitehtud ukse", K. Raudsepp „Õilis amet", J. Maior „Ajajõgi voolab", H. Põld „Tee, mida tuleb valida!", E. Kiviste luuletus, S. Danell „Jooni eesti kiriklikust elust", E. Tõldsepp „Pilte Ojamaa kirikuloost", U. Plank „Värbav kirik", K. Raudsepp „Usuteaduse Instituudi tööperiood Stokholmis", E-a „EELK Rootsi praostkonna XXIV sinod", „Õpetaja Jaak Salumäe introduktsioon", EELK Austraalia praostkonna sinod", J. Sellov „Tartu Pauluse kogudus 70 aastane", „Arved H. Rossmann „Kirikuõiguse käsiraamat" ", „Vello Piirsalu 65-aastane", E. Lootsmaa „Oli see ennustus kaugetest tulevastest aegadest", K. Raudsepp „Mees sisuka eluilooga", J. Maior „Kõige armsam nimi" ja Liili-Anne Parlo „Mõtteid".

Leeripüha Peetri koguduses

Möödunud kaunil kevadisel pühapäeval oli Peetri koguduse leerilaste õnnistamise jumalateenistus St. Pauli avaras kirikus üle 1000 kirikulisega.

Jumalateenistusel teenisid piiskop K. Raudsepp, õpetajad E. Pähn ja U. Petersoo. Muusikalises osas olid kaastegevad sopran Helmi Betlem, Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel, lauljad Lindaude ansamblist ja leerikoor Margit Viia juhatusel, orelil dr. R. Toi.

Õnnistamiskõne leerilastele pidas õp. E. Pähn, misjärel leeriõpilane Ingrid Kivi pidas palve, Thomas Kolli luges pühakirja ja piiskop K. Raudsepp jutlustas.

Õnnistati leeriõpilased Tracey Giromaldi, Susanne Lisa Holmberg, Martin Robert Härm, Ingrid Karen Kivi, Thomas Imant Kolli, Rein Urmas Kori, Ilmar Hans Kütt, Hillar Arvo Lainevool, Glen Harvey Leis, Sulev Karl Martin, Karin Ann Meipoom, Allan Peeter Meiusi, Juta Karin Metsala, Marika Katrin Mäeste, Oona Kristina Mällo, Monika Anneli Pint, Liivi Ene Pormeister, Lisa Mai Pormeister, Tiina Merike Pärnsalu, Anita Krista Rass, Mark Indrek Reichman, Allan Edward Tammerand, Mia Tein, Aime Silvia Vaikla ja Toivo Vähi.

CBC õhtustes kohalikes uudistes anti lühiülevaade sellest Toronto eestlaste suursündmusena ja näidati paari leerilast tohutult suurte lillesülemitega.

W. Kopperman abipraostiks

EELK USA I praostkonna sinodil 17. aprillil Lakewoodis valiti abipraostiks Pauluse koguduse õpetaja Walter Kopperman. Sinodil sai ühtlasi teatavaks, et Chicago praostkonnast on liitunud I praostkonnaga Seattle ja Portlandi EELK kogudused (õp. L. Leiv). Sinodil vastuvõetud resolutsioonis avaldati soovi, et Chicago praostkonna kogudused liituksid I praostkonnaga, et sel teel luua ühist USA praostkonda. Sinodist võttis osa ka piiskop K. Raudsepp, kes esines ettekandega.

Tänuavaldus

Eesti Pensionäride Klubi Torontos tänab kõiki, kes oma panusega kaasaaitasid klubi loterii heaks korraminekuks.

Väljavõtmata loterii võidud on järgmised: hallikas-roheline nr. 107,149, roheline nr. 27,112, kollane nr. 142,91,71, sinine nr. 166, orange nr. 175.

Võite saab kätte klubi raamatukogust või klassiruum 10, kolmapäeviti kell 11—2-ni kuni maikuu viimase kolmapäevani.

Juhatus

KIRIKUD

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Avenue
(Allmaaraudtee vastas)
691-2848

Laup., 8. mail kell 9.30 homm. HINGAMISPÄEVA KOOL. Kell 11 — tule ja jutusta, mis Jumal on Sulle teinud. Vaba sõnavõtt igale, kes soovib 10 min. Lasteklass. Kõik tere tulemast!

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmap., 5. mail kell 7.30 õ. piibli- ja palvetund.

Pühap., 9. mail kell 11 homm. EMADEPÄEVA - JUMALATEENISTUS. Kõnelevad dr. M. Marley ja jutl. E. Saraoja. Lauluettekandeid.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 9. mail EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Emadepäeva kõne H. Aruja, kohvilaud. Laste ettekandeid.

Pühap., 16. mail JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

E.E.L.K. PEETRI KOGUDUS
317 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1.
Õp. O. Puhm (pikemal puhkusel)
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi

Pühapäeval, 9. mail kell 11 hommikul EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS. Teenib pastor U. Petersoo. Laulavad pühapäevakooli ja leerieelsete koorid M. Viia juhatusel. Inga Toi harpsicordil kell 10.45 homm. Leerieelsed.

Ingliskeelne JUMALATEENISTUS kell 9.30 homm. Teenib pastor R. Hutchison.

Pühap., 16. mail kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, teenib pastor O. Gnadenteich.

Igal pühapäeval piiblitund kell 10 ja pühapäevakool kell 11.

Naisring kolmapäeviti kell 5 p.l.

Pastor U. Petersoo kõnetunnid tel. 624-6128 esmasp. ja neljap., kell 7—9.

Kantseleitunnid teisip. kell 6—8 ja neljap. 2—4. Kiriku tel 483-5847.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanueli kirik,
21 Swanwick Ave.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 9. mail kell 2 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, laste EMADEPÄEVA KAVA, kõneleb Allan Laur.

(Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.).

Kolmap., 12. mail kell 7.ö. PALVEÕHTU.

EELTEADE: pühap., 16. mail kell 3 p.l. KONTSERT-JUMALATEENISTUS, meeskvartett „The Watchmen".

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 9. mail kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11.00 homm. EMADEPÄEVA-JUMALATEENISTUS, tervitus emadele, laste ettekanded, noortekoor, kõne J. Puusaag. Kell 6.00 õ. Tunnistused, emade ja tütarde koor, K. Raid.

lt Arno Ambel, õp.
p K. Raudsepp, A.
oto: Vaba Eestlane

a Peetri
es

kaunil kevadisel pü-
eetri koguduse leeri-
mise jumalateenistus
ras kirikus üle 1000

stusel teenisid piis-
dsepp, õpetajad E.
etersoo. Muusikalises
tegevad sopran Hel-
antate Domino Char-
hatusel, lauljad Lin-
hblist ja leerikoor
hatusel, orelil dr. R.

õne leerilastele pi-
hn, misjärel leeriõpi-
ivi pidas palve, Tho-
ges pühakirja ja piis-
sepp jutlustas.
leeriõpilased Tracey
usanne Lisa Holm-
Robert Härm, Ingrid
Thomas Imant Kolli,
Kori, Ilmar Hans
rvo Lainevool, Glen
Sulev Karl Martin,
leipoom, Allan Pee-
Juta Karin Metsala,
rin Mäeste, Oona
llo, Monika Anneli
ne. Pormeister, Lisa
ster, Tiina Merike
ta Krista Rass, Mark
man, Allan Edward
Mia Tein, Aime Sil-
Toivo Vähi.
tes kohalikes uudistes
ade sellest Toronto
sündmusena ja näi-
rilast tohutult suurte

erman
stiks

1 praostkonna sinodil
kewoodis valiti abi-
luse koguduse õpeta-
pperman. Sinodil sai
vaks, et Chicago
on liitunud I praost-
attle ja Portlandi
sed (õp. L. Leiv). Si-
võetud resolutsioonis
, et Chicago praost-
sed liituksid I praost-
el teel luua ühist
nda. Sinodist võttis
n K. Raudsepp, kes
dega.

idus

onäride Klubi Toron-
ki, kes oma panusega
klubi loterii heaks
s.
a loteriil võidud on
hallikas-roheline nr.
ne nr. 27,112, kollane
sinine nr. 166, orange

kätte klubi raamatu-
assiruum 10, kolma-
.1—2-ni kuni maikuu
apäevani.

Juhatus

Kirikuõiguse käsiraa-
llo Piirsalu 65-aasta-
maa „Oli see ennus-
t tulevastest aega-
udsepp „Mees sisuka
Maior „Kõige arm-
ja Liili-Anne Parlo

T. E. Meeskoori kontsertmatk Lakewoodi

16. aprilli õhtul kogunes T.E. Meeskoor ja kaasasõitjad Eesti Majja, kus asuti bussidesse sõiduks kontsertmatkale Lakewoodi. Sõitjaskond oli jaotatud kahte gruppi, ühes bussis mittesuitsetajad, teises suitsetajad ja karastusjookide harrastajad. Viimases tehti öö läbi erakorralisi lauluharjutusi ja vaheldus võeti hääle sätet, kuna teises bussis valitses vaikus ja öörahu.

Peale kümnetunnilist sõitu ja paaritunnilisi peatusi, jõuti kohale, kus sealsed perenaised ootasid hommikusöögiga. Pärast mälestuste värskendamist vastutulnud sõpradega ja einet, asuti jälle bussidesse, et sõita hotelli, kus lauljaile olid toad varutud. Vaba aja enne kontserti kasutas igaüks oma soovikohaselt; õised lauluharjutajad heitsid puhkama, väljapuhanud reisijad läksid linnaga tutvuma ja odavaid väljamüüke otsima, kuid oli ka kangemaid mehi. Kella neljaks viisid bussid lauljad tagasi Lakewoodi Eesti Majja, kus mehed pidid enne kontserti hääled lahti laulma.

Kell 5 avas Heinz Riivald abikaasa klaverisaatel kontserdi USA hümniga. Sellele järgnes 8 laulu meeskoorilt, mille koosseisus oli 43 lauljat. Juba kontserdi esimesel poolel tuli mitmeid laule korrata, 300-line kuulajaskond ei tahtnud aplausi lõpetada. Solistidena sõitsid kaasa endine meeskoori laulja Andrus Voitk ja ta noor poeg Eero, kes esines tshellol kolme palaga. Noorele kunstnikule anti tubli esinemise eest kimp lilli.

Kontserdi teine osa koosnes seitsmest laulust, solistiks olid Andrus Voitk, Heinz Riivald ja Olev Härm. Peale paari lisapala lõpetati kontsert Eesti hümniga.

Nii südamlikku ja hinnatavat vastuvõttu ei ole T.E. Meeskoor enam kaua saanud kui see oli Lakewoodis. Paljud kuulajad olid pisarais ja avaldasid oma tänu tugeva aplausiga koorile ja nende energilisele koorijuhile Charles Kipperile. Lilli anti kontserdi lõpul solistidele ja koorijuhile. Tänusõnad ütles torontolastele Lakewoodi Eesti Seltsi esimees V. Must ja J. Simonson. Koori poolt avaldas lakewoodlastele tänu T.E. Meeskoori esimees H. Paara, märkides eriti pr. Kiini, kes oli selle kontsertmatka üheks algatajaks.

Pärast kontserti, kui oli baari külastatud ja sõbrad üles leitud, istuti laudadesse, kus mitmed tunnid kiiresti kadusid vestluses. Jutuajamine jätkus hiljem veel hotelli ruumides, kuhu koguneti kui Eesti Maja suleti.

Pühapäeva hommikul kell 10 algas sõit tagasi Torontosse. Lauljaid oli tulnud saatama hulgaliselt sõpru. Peale lahkumislaulu sooviti kõigile jällenägemist mai lõpul Torontos toimuval P.-Ameerika meeslaulupäeval.

Tagasisõit möödus kiiresti, ehkki läks paari söögipeatuse tõttu ajaliselt pikemaks. Tuju oli kõigil hea hästi õnnestunud kontserdi tõttu. Südaöösel jõuti Torontosse tagasi.

Kaasasõitja bussis

Üleskutse vaba maailma eesti kunstnikkonnale

Tõuskem, eesti kunstnikkond ja näidakem oma loomingu kaudu, et eesti rahval on tulevikku!

1984. aastal toimub Torontos, Kanadas, ESTO-84 raames, muude ürituste kõrval ka üle-vabamaailmne Eesti kujutavkunsti üldnäitus. Kuna kunstnäitus on seekord žüriiga, võivad esineda kõik, kes ennast kunstnikuks peavad. Ei ole vanuse ega kunstilise hariduse pärc, kõik oleneb loomingust.

Esitada võite kuni kaks teost suurusega 40 x 122 cm. Transpordikulud on kunstniku enda kanda. Maalid, akvarellid, joonistused (visandid) ja graafika peavad olema raamitud. Skulptuurid ei tohiks olla raskemad kui 100 kg. Alused valmistatakse näituse toimkonna poolt.

Korraldajad ei vastuta teoste kannatada saamise puhul. Müügi korral läheb 10% ESTO-84-le. Diapositiivid või värvilised fotod esitatavatest teostest saata hiljemalt 31. märtsiks 1983 aadressil: Ants Vomm, 122 Barker Ave., Toronto, Ont. M4C 2N9, Canada. Tel (416) 425-7674.

Ants Vomm
ESTO-84 — kujutavkunst

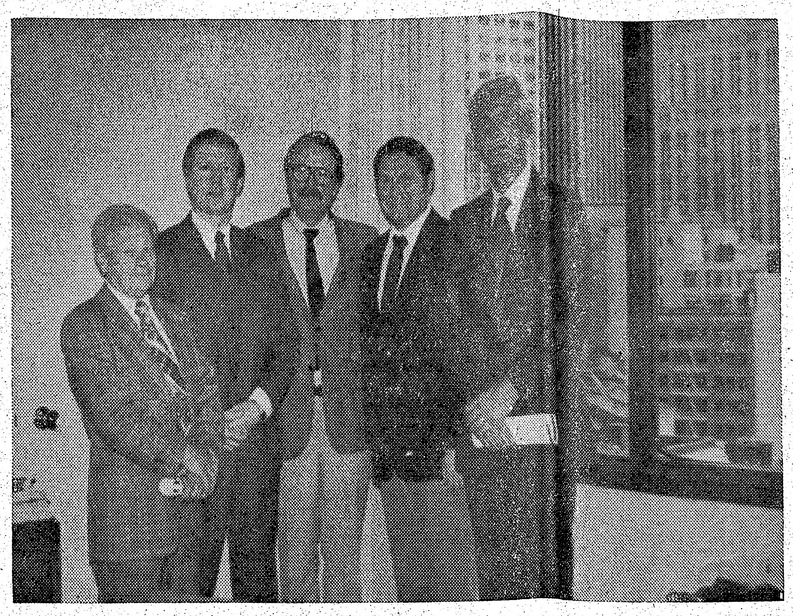

Balti delegatsioon San Francisco Saksa konsulaadis. Pildil vasakult P. Inondreika (leedu), R. Trevydis (leedu), Lääne-Saksamaa konsul H. Rothmann, I. Michels (läti) ja U. Veidemann (eesti).

Revolutsioon, totalitaarsus, solidaarsus

NEW YORK VE — „Revolutsioonist nüüdisaega" oli teemaks 13. New Yorgi Kultuuripäevadel, mis toimusid 8.—11. aprillil New Yorgi Eesti Majas. Kava koosnes selle teemaliste loengutesarjast, kus lektorid käsitlesid oktoobrirevolutsiooni mõju Eestis ja eestlaste hugas, ka välismaal, samuti selle tagajärgi, teatrietendustest, kui ka muust sellelähedasest tegevusest ja koosviibimistest. „Päevade" ajal meenutati ka luuletaja Paul-Eerik Rummo 40-dat sünnipäeva sel aastal. Esimesel ja viimasel päeval oli kohal kuni 50 inimest, vahepealsel kahel aga oli kaugelt üle saja osavõtja. Kuna paljud käisid ainult ühel päeval, külastas ligi 300 inimest kultuuripäevi.

Avaõhtul tervitas osavõtjaid Liivi Jõe. Villi Kangro tegi teatavaks, et Kultuurifondi 1981. a. kultuuriauhinna võitjad on Juta Kurman ja Viktor Kõresaar. Järgnes vastuvõtt shampuse ja maasikatega. Samal ajal võisid kohalolijad tutvuda Toomas Vink-Lainas'e abstraktsete maalide näitusega, mis kestis kogu kultuuripäevade aja.

Järgmisel hommikul algas tõsine tegevus loengutega. Tõnu Parming pidas sissejuhatava sõnavõtu ja tutvustas esimest lektorit, Rootsist tulnud külalist, kirjanik Raimond Kolk'i, kes käsitles tolleaegsete eesti kirjanikkude revolutsiooniainelist loomingut. Mardi Valgemäe pidas eriti huvitava loengu „Pilkav Klio — John Reed Eestis" (Klio on teatavasti ajaloomuusa).

Filmi „Reds" peategelane puutus mitmel korral kokku eestlastega, käies ka paaril korral Eestis.

Soodustamaks tema pääsemist Soome vangist tagasi Nõukogude Liitu, anti temale ka esimese ameeriklasena Eesti Vabariigi kodakondsus! Sellepeale vaatamata ei leidu tema kirjutistes palju positiivset ei Eesti, ega eestlaste kohta.

Pärast lõunat kõneles Olavi Arens „Eesti juhtivate rahvuslaste ideelisest ja poliitilisest tagapõhjast 1917—1920". Tõnu Parming kirjeldas vasakpoolset töölisliikumist USA eestlaskonnas, alates sajandivahetusest. Sotsialistid ja teised vasakpoolsed grupid püüdsid kõiki eestlasi USA-s oma poole sundida, mis neil eriti ei õnnestunud, mistõttu ideelised sotsialistid väliseestlaste hulgas kadusid pikapeale ära.

Õhtul andis Eesti Veiderdajate Ühing Torontost kaks Elmar Maripuu näidendi „Palagan" etendust. Esimesel korral oli saal täis, teise ajal, kell 10.30 õhtul, oli vaatajatel pisut rohkem ruumi. Samal ajal toimus koosviibimine Eesti Maja einelauas.

Loengud jatkusid laupäeva hommikul. Imre Lipping kirjeldas eesti revolutsionääride tegevust pärast revolutsiooni, rõhutades nende osa Eesti Vabariigi ülesehitamisel.

Suurem osa neist muutusid väga konservatiivseks vabariigi lõpuaastatel, kui nad juba mitu aastat valitsuse tööst olid osa võtnud.

Raimond Kolk esitas ülevaate Eestis ilmuvast jutukirjandusest alates 1945. aastast, kus kirjanikud on kohanenud poliitilise olukorraga, kuna nõrgemaid, aga poliitiliselt kaasajooksikuid, edutatud.

Pärast lõunasööki esitas Rein Taagepera oma sõnalavastuse „Jüri Kukk on surnud vene vangis" (mille ta järgmisel päeval ka Torontos esitas). Sellele järgnes ingliskeelne laudkonnavestlus teemal „Dissidentsus Läänemerel", millest võtsid osa Martin Suuberg, Rein Taagepera ja Poola iseseisva ametiühingu Solidaarsus USA esinduse liige Sawa Malaczowsky. Vahendajaks oli Juta Ristsoo. Arutlejad esitasid oma vaateid Läänemeremaade praeguse olukorra kohta, aga arutlusel mingit konkreetset tulemust ei leitud.

Enne õhtusööki esitati veel Paul-Eerik Rummo luuletusi tema 40-da sünnipäeva tähistamiseks. Evi Vellenurme pidas lühikese sissejuhatuse, millele järgnesid EVÜ näitlejate Elmar Maripuu, Tõnu Naelapea ja Linda Pakri etlemised.

Õhtul toimus NY Eesti Teatri „Põimik Eesti komöödiast ja draamast". Katked, mis valitud Oskar Lutsu, Anton H. Tammsaare ning kolmest Hugo Raudsepa komöödiast, olid humoorikad. Aga nagu oli eriti märgata Gert Helbemäe draamas „Üleliigne inimene" (Juhan Liivi elust katketes), jäi isegi kõige parema näitlemise juures midagi puudu.

Kuidas lavastaja Kadi Tanilo sellisest mosaiiksest kavast võrdlemisi huvitava õhtu kujundas on päriselt imetlusväärne.

Vilunud näitlejad Lensi Rõmmer ja Edmar Kuus Stokholmi Eesti Teatrist, kes juba Eestis (esimene Töölisteatris, teine Estonias) tegutsesid, esitasid Rõmmeri lavastusel humoorika momendi Tammsaare romaanist „Ma armastasin saksast". Pilt kaklevast vanast abielupaarist oli väga tõetruu. Muuseas sai NY Eesti Teater selleks esinemiseks toetust NY State Council of the Arts summadest.

Õhtul toimus einelauas kabaree, kus esinesid Viido Polikarpus ja Reijo Hirvelä, kuna keldrikorrusel EKL-u toas oli disko-õhtu nooremate. Pühapäeval oli veel huvitav nukuteater, kus kunstnik Viido Polikarpus oli tõlkinud „Kaval-Antsu ja Vanapagana" loo inglise keelde, mille esitas Puppets Unlimited Inc., millele ta thiti lavapilte kujundab. Loo nimi on inglis keeles „Sly and the Ogre", ja sellest ilmub varsti ka lasteraamat. Pärast nukuteatrit kestsid veel koosviibimised Eesti Majas, kus paljude arvates oli selle aasta kultuuripäevade osavõtt olnud üks suuremaid. Liivi Jõe tegi tõhusat tööd korraldamisega ja oli suurema osa ajast ise registreerimislauas. Tõnu Parming korraldas loenguid. Rohke osavõtt eriti väljastpoolt NY ümbruskonnast, tunnistas, et oli suudetud huvitavat pakkuda.

W. Mart Laanemäe

Orkestri ja koori ühiskontsert

Möödunud nädalalõpul toimus kaks East York sümfooniaorkestri ja Estonia koori ühiskontserti. Üks St. Anne, teine St. Cuthberti anglikaani kirikuis. Kui esimesel kontserdil oli kuulajaskond vähene, siis teisel õhtul oli täismaja, kes tundsid tõsist rõõmu sisuka kontserdi üle.

Esimesel poolel esitas orkester Clifford Poole'i juhatusel Cimarosoo oboekontserdi. Estonia koor laulis dr. R. Toi juhatusel E. Tubina „Igatsus", M. Saare laulud „Hällilaul" ja „Allik". Järgnes orkestrilt Coplandi balletisüit „Billy the Kid".

Teisel poolel esitati koori ja orkestri poolt ühiselt Roman Toi kantaat „Psalm (Taaveti laul) 100", mis on loodud Vana Andrese koguduse tellimisel ja Ontario Art Council'i toetusel. Kahte muusikalist ühikut juhatas dr. R. Toi. Mõlemad, nii orkester kui ka koor esinesid 40-isikulises koosseisus. R. Toi kantaadis laulis solistiosa bariton Avo Kittask, kes sai kestva aplausi osaliseks.

Ontario elektrikud alustasid streiki

TORONTO — Ontario kümme tuhat elektrikut alustasid esmaspäeval streiki, kuna nende palgatingimusi ei täidetud. Neile pakuti praegusele $15.35 tunnis palgale lisa $3.50, kuid ametiühingu nõudmised olid kahekordsed. Elektrikute streik põhjustab tööseisaku kogu ehitustegevuses.

Prints Andrew sõjategevuses

LONDON — Kuninganna Elizabethi poeg prints Andrew oli nende hulgas, kes lendasid Falklandi lahingus vastu Argentiina sõjalennukeile, öeldakse Inglise uudistesaates. Prints Andrew oli kaastegev lahingus allveelaevade vastu võitleval helikopteril, kui Argentiina lennukid atakeerisid Inglise laevastikku.

Printsi osavõtt lahingust tegi ta silmapilkselt kangelaseks.

Balti Vabadusliidu kontaktid USA Lääne-Saksa diplomaatidega

Balti Vabadusliidu organiseerimisel külastasid baltlased Saksa konsulaate San Franciscos, Seattles, Los Angeleses, Clevelandis ja Bostonis. Kõigis konsulaatides võeti vastu baltlaste esindus Saksa konsulite poolt ja baltlased esitasid märgukirja edasiandmiseks kantsler Helmut Schmidtile, nõudes, et Lääne-Saksamaa tühistaks Molotov-Ribbentropi Pakti, mille alusel okupeeriti Balti riigid Nõukogude Liidu poolt. Samuti nõudsid balti delegatsioonid, et Lääne-Saksamaa toetaks USA valitsuse taktikat N. Liidu suhtes.

Seattles kestis läbirääkimine kaks tundi ja Saksa konsul Wever oli sõbralik kuid formaalne. Konsul Wever märkis, et Lääne-Saksamaa paneb suurt rõhku rahva arvamistele ja surve võib avaldada mõju. Delegatsioon soovis, et lõpetatakse maagaasi juhtmestiku ehitamine Venemaalt Saksamaale, ja mainiti, et ka Norrast oleks võimalik saada looduslikku gaasi, kuid Lääne-Saksamaa ei ole pöördunud Norra poole. Konsul Wever mainis, et tal on väga kahju, et Saksamaa tõttu said baltlased sõjaajal kannatada.

Los Angeleses kohati konsul Heinkega, kus tuli samuti kõne alla Molotov-Ribbentropi pakti tühistamine ja gaasijuhtmestiku ehituse pidurdamine. Los Angeleses nõuti ka,

et Lääne-Saksamaa avalikult teataks, et ta ei tunnusta Nõukogude Liidu okupatsiooni Balti riikides.

Saksa konsulaadis Los Angeleses käisid Viivi Piirisild (eesti), dr. Ansis Blakis (läti) ja Jonas Matulaitas (leedu).

Clevelandis oli võimalik kokku saada Saksa aukonsuliga, kes lubas märgukirja Schmidtile ja teised dokumendid edasi saata Detroiti L.-Saksa konsulaadile ja Bonni.

Ainuke ebasõbralik vastuvõtt toimus Saksa peakonsuli poolt Bostonis, kus konsul nimetas,

et Lääne-Saksamaa teeb, mis soodsam on oma riigile ja gaasijuhtmestiku ehitamine on vajalik.

Baltlaste poolt avaldati ka protesti, et läti pastor Paul Klavenis hoiti kinni Brezhnevi külaskäigu ajal Lääne-Saksamaal. Peakonsul märkis selle peale, et õpetaja Klavins olevat „kardetav terrorist".

Külakosti Hamiltoni eestlaskonnale

Haruldaselt ilus kevadine ilm pühapäeval, 25. aprillil oli Hamiltoni kirikusse kokku toonud arvukalt kaasmaalasi Torontost ja siinsest ümbruskonnast. T.E. Pensionäride Klubi Tervisvõimlejate Ring ja Klubi Naiskoor sõitsid külla Hamiltoni eestlastele.

Esimesena toimus jumalateenistus, kus teenisid õp. T. Nõmmik ja stud. theol. E. Heinsoo. Kõnelejana mainis, et luterlaste viga on sageli, et nad aktsepteerivad kõike, mida ühiskond pakub. Praegune aeg surub peale uut mõtlemisviisi. Peaksime aga aega leidma ja enesteltvahel küsima, kas meie käitumine on Jumala meelepärane. Pole küllalt sellest, kui istume kirikus ja käime kord aastas armulaual. Tõeline allikas asub Piiblis, kus leiame tõde ja vastuseid.

All saalis järgnes koosviibimine, millest üle saja osa võtsid. Rikkaliku kohvilaua olid suure hoole ja armastusega katnud Hamiltoni E. Pensionäride Klubi liikmed.

Samas ruumis oli välja pandud nägusaid puutöid, mis aasta jooksul olid mitmed klubi meesliikmed A. Linnu näpunäidetel meisterdanud.

Koosviibimisel oli teadustajaks L. Wahtras, kes ütles avasõnad ja andis sõna Hamiltoni E.P.K. esinaisele Hilda Kleinerile. Ta tervitas südamlikult külalisi, eriti Torontost tulnuid. Lühikese palvuse pidas E. Heinsoo, mille järel perenaised pakkusid kohvi ja võileibu.

Kava jätkudes laulis Toronto Pensionäride Naiskoor algul oma moto „Laskem laulul lennata" ja siis „Õrn ööbik", teiseks hiljuti surnud Paul Tammeveski loodud laulu emadele-vanaemadele, kes publiku enamuse moodustasidki.

Järgnes sama helilooja Toronto Pensionäride Koorile pühendatud „Kodumaale" ja lõpuks „Kalamehe mõrsja".

Noor koorijuht Peter Tammearu ja koor said tugeva aplausi ja koorijuhile anti lilli.

Naisduett Linda Tooming ja Aino Laanep laulsid „Meie koome kangast" ja „Meid saatus kaugele on ära viinud", saatis Oskar Haamer kandlel. Selle järel O. Haamer andis selgitust kandlest, selle erilaade, Põhja-Eesti ja Lõuna-Eesti kannelde erinevusi ja otstarvetki. Koos Vaiki Metsaga esitasid nad paar rahvalikku meloodiat.

Järgnes T.E.P.K. Tervisvõimlejate Ringi esinemine, saatemuusika oli E. Liigandilt, millele lauluansambel andis omapoolse osa.

Väga nooruslikult ja lõbusalt esitatud võimlemisprogramm vääris suurt kiitust.

See peaks tiivustama samalaadilist tegevust ka Hamiltonis.

Tänulilli anti ringijuhile pr. Marksile ja saatjale E. Liigandile.

L. Wahtras tänas kõiki Torontost tulnuid külakosti eest ja andis sõna T.E. Pensionäride Klubi esinaisele F. Tertsile, kes andis edasi klubi tervitused ja küllakutse, kuna 20. mail on Toronto klubi hooaja viimane koosviibimine. „New Horizon" pühitseb tänavu oma 10-ndat aastapäeva ja on soovinud T.E. Pensionäride Klubilt kaasabi. Pensionäride klubisid on Torontos 136, aktiivsemad neist peale eestlaste-lätlased ja poolakad. Tähtpäeva tähistatakse eestlaste poolt 13. juunil.

Kena vastuvõtu eest tänati Hamiltoni klubi esinaist H. Kleinerit lillekimbuga.

Hamiltoni klubi viimased tänusõnad ütles Edari, ulatades F. Tertsile ka lilli.

Tervitusi tõi ka Montreali E. Pensionäride Klubi esimees E. Heinsoo, kes kirjeldas oma klubi tegevust.

Lõpusõnas tänas L. Wahtras kõiki esinejaid ja klubi liikmeid, kes olid olnud tegevad selle koosviibimise teostamisel. Lahkuti lootuses, et Hamiltoni pensionäridel jätkuks energiat ja indu tulevikuski selliste lõbusate koosviibimiste korraldamiseks.

Kolimine
•
J. KRULL
•
Wilcox Lake Sauna
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
•
Tel. 773-0497

ILMUS MÜÜGILE
MAARJAMAA KIRJASTUSEL
EESTI KEELE ETÜMOLOOGILINE TEATMIK
Alo Raun
Hind $18.— + saatekulu $1.—
Saadaval Vaba Eestlase talituses

Lilled leeripäevadeks ★ Emadepäevaks
Lilled igaks sündmuseks
PERCY WATERS FLORIST INC.
445 Danforth Ave. — Telefon 463-1125
Toronto, Ont. M4K 1P2
Eestikeelseks teenimiseks — MARY
Ari avatud esmap., teisip., kolmap., laup. 8—18; neljap. 8—20.30, pühap. 9.30—15.30

Teenete hindamisi ja edutamisi

TEENETEMÄRKE NOORTESÕPRADELE ja JUHTIDELE

Skautliku noorteliikumise ülemaailmsed keskorganid Eesti Skautide Liidu ja Eesti Gaidide Liidu Keskbürood tegutsevad tihedas kontaktis noortesõprade teenete hindamisel. Ühiselt anti välja Tammetähe teenetemärke.

Esimene järk, Tammetäht lindiga: Rein Holsmer, Ene Runge, Valden Sadul

Teine järk, Tammetäht nöelaga: Karl Arro, Ilmar Kaljurand, Paul Laanvere, Heino Mällo. Hannes Oja, Voldemar Palo, Aadu Reiman, Leida Riga, Lydia Vohu-Viksten.

Ajakirjanikud Arro ja Oja on näidanud noortetööle suurt sümpaatiat ajaleheveergudel, Lydia Vohu on noori pidevalt juhendanud lavakunstis. Neli märgiga vääristatuist on Lembitu lelled suure tööpanusega Kotkajärvel.

Eesti Gaidide Liidu Keskbüroo andis välja Põhjatähe teenetemärke gaidijuhtidele: **Põhjatäht teine järk:** Maie Kask ja Margot Nortmaa.

Eesti Skautide Liidu Keskbüroo hindas skautide Põhjatähe annetamisega: **teine järk** — Ants Evard, Bruno Lindre, Evald Oder, Lia Pikkov; **kolmas järk** — Egbert Runge. Jüripäeva paraadile kohale ilmunud isikutele anti teenetemärgid üle pidulikult.

EDUTAMISI NOORTELE JA NOORTEJUHTIDELE

Eesti Gaidide Malev Kanadas hindas oma tublimaid liikmeid järgmiselt: **Hoolsad hellakesed:** Kristiina Isotamm, Linda Isotamm Ellen Silm, Tamara Tambre. **Hoolsad gaidid:** Ingi-Mai Loorand, Ingrid Jürman, Maimu Nõmmik, Karin Raus, Marika Tamm, Lydia Van der Veen. **Eeskujulikud gaidid:** Kadri Koop, Vivian Oder, Viveca Rasins. **Nooremgaiderid:** Eevi Novek, Linda Roosipuu. **Gaideri väitekirja kaitsmise õigus:** Ingrid Mai Kütt.

Kiituskirja said hellakesed: Ingrid Laar, Maaja Leivat, Katrin Lepik, Taimi Petersoo, Merike Purje, Liisa Novek, Anne Ruberg. **Gaidide kiituskirja said:** Lisa Abe, Ruth Küng, Leili Lukas, Pia Metsala, Kadri Sepp, Ingrid Silm, Karina Tamm.

Juhtidest teenis erilise kiituse hellakeste juht Sirje Järvel. **Sõprusmärgid** anti üle teenekatele vanematele: dr. Leo Kann, pr. H. Pedel ja hr. Roose.

Eesti Skautide Malev Kanadas teostas järgmised edutamised. **Hoolsateks hundudeks:** Riki Hiir, Erik Jaason, Kenneth Lees, Hendrik Nõmmik, Tõnu Petersoo, Martin Roos, Ivar Soever, Martin Tabur. **Hoolsateks skautideks:** Mark Evard, Margus Kask, Andres Mell, Paul Poolsaar, Peter Poolsaar, Erik Spirka, Hillar Sõrra, Erik Valter. **Nooremskautmasteriteks** edutati: Toomas Altosaar, Richard Laanvere ja Ravo Lainevool. Skautmasteri väitekirja õigus: Rein Pajo.

TUBLIDUST VAGA MITMEL ALAL

Jüripäeval tehakse talvise töö kokkuvõte ja hinnatakse auhindade, preemiate ja tulemuste avaldamisega.

Rühmajuhtide Kooli lõpetasid: Peeter Jeeger, Peeter Kivioja, Merike Lainevool, Ravo Lainevool, Kalle Lüdig, Vivian Oder, Mihkel Sadul, Eva Tigane ja Arnold Tralla.

Hellakeste pesadevahelisel võistlusel võitsid Põhjala Tütarde lipkonna pesad: 1. Konnad, 2. Kassid, 3. Delfiinid.

Skautide laskevõistlustel Eesti Üliõpilaste Seltsi individuaalauhinnale tuli võitjaks R. Tae, 2. A. Aarlaht, 3. J. Kütt. **Lipkondadevahelisel võistlusel** skautide klassis võitis Kalev 716 punktiga (individuaalselt parimad P. Sõrra 184, P. Poolsaar 180, A. Nurm 179). Kalev tuli võitjaks ka hundude klassis 279 punktiga (individuaalselt Arvo Laansoo 96, Tõnu Petersoo 94, Toivo Träss 91)

Skautide õnnetaaalrite levitamisel parimaks poisiks osutus Montreali „Kalevi" Markus Pedriks 111 dollariga, 2. Mati Pajo, 3. Toivo Pajo, 4. Peeter Rose, 5. Erik Valter — kõik saja dollariga, 6. Heiki Sillaste — $90.—. Üksuste tulemused: Kalev — 961, Lembitu — 946, Montreal — 300, Hamilton 72, Raudhabemed — 42, Viking — 0.

Hundude pesadevahelise võistluse ja gaidide õnnetaalrite tulemused avaldame hiljem.

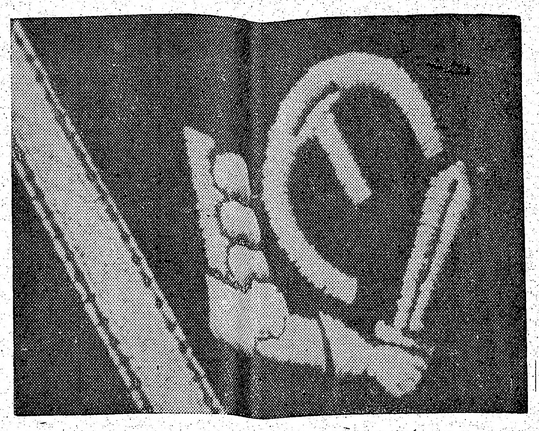

Eesti Leegioni märk allohvitseri kraenurgal.

Filmitäht Ingrid Bergman haige

NEW YORK — Filmitäht Ingrid Bergman ütles, et ta on leppinud faktiga, et ta põeb tema elu ohustavat väljahaigust. Tema rinnavähk on põhjustanud kaks radikaalset operatsiooni. „Aeg on lühenemas iga päevaga, aga igal päeval ma võitlen haiguse vastu ja säilumine on mulle võiduks, mille eest olen tänulik". Ta on aktsepteerinud olukorda ja katsub järelejäänud elust võtta mis võimalik. „Vähjahaiguse ohvrid, kes ei lepi saatusega, ainult hävitavad selle vähese aja, mis neile veel on jäetud," ütles ta.

Vodka piiramine suurendab Poolas musta turgu

VARSSAVI — Poolakale võib palju ta eluvajadustest puudu jääda ja ta reageerib sellele vaikse nurinaga, aga kui võetakse temalt vodka, siis lüüakse meest talle valusamast kohast. Selletõttu tuntakse praeguse sõjaseisukorra ajal valusamini just vodkapuudust, kuna müük on piiratud: igale täiskasvanule pool liitrit igal kuul.

Pooleliitrilisest pudelist jätkub vaid esimeseks pooltunniks peol või kolmel õhtusöögil toidu alla lopsamiseks. Kuna poolakad pole suuremad veini, õlle või viski joojad, siis selline piiratud vodka norm on otse mehe haavamine.

Seetõttu pole imestada, kui Varssavi suures luksushotellis Victoria Intercontinental pandi veebruari lõpupoolel vodka piiramatul määral müügile. Müügi juures oli ainult väike tingimus:

Vodkat müüdi ainult USA dollarite või mõne teise läänemaa raha, ega mitte Poola raha eest.

See mäng on ammutuntud kommunistlikes riikides, kus alati on puudus dollareist ja ametivõimud peavad kasutama mitmesugust taktikat nende roheliste paberite kättesaamiseks inimeste rahakottidest. Ka seekord: piirates vodkat regulaarseis ärides kuid müües väisraha eest. Kuid ükski Victoria pikkades sabades olija ei näinud muretsevat dollarite kaotamise pärast.

Üheks põhjuseks oli, et sõjaseaduse väljakuulutamisega tühistati kõik reisiload väljaspoole Poolat. Teine atraktsioon oli hinnaalandus.

Pooleliitriline „Zytnia" vodka, mida poolakad peavad parimaks, müüdi Victorias $2.00 eest, võrreldes $5.00 tavalistes viinapoodides.

Selletõttu võis näha ostjaid, kes lahkusid hotellist kuni 50 pudeliga.

Vähesed tulid oma autoga. Teised leidsid õnnelikult takso, neil oli parim keskpäevane äri viinaostjate kodudesse viimisega, kuna hotellikülastajaid on praegu vähe.

Mida teevad inimesed nii rohke alkoholiga? Esialgne arvamine, et juuakse, aga isegi Poola standardi kohaselt on paar tosinat pudelit liigne. Siis pool ostudest viidi koju kappi, ülejäänud müüakse kõrge hinna eest joojaile, kel pole aega sabas seismiseks, kes on liiga laisad või liiga uhked seismaks Victorias sabas. Hinnad on mustal turul mitmekordsed.

Üks poola ajaleht kirjutas, et praegused mustaturu hinnad pooleliitrilise vodkapudeli eest on $11.50, enam kui viiekordsed hotellis makstud hinnast.

Muidugi ohustab spekulante karistus, kaasaarvatud rahatrahv ja vangistus, kui vahele jäädakse. Ajalehed toovad ära lugusid raskeist karistustest, mis vahele jäänuile on antud, et sellega hoiatada teisi.

LUGEGE

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 senti saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ANDRES KÜNG

MIS TOIMUB SOOMES

Kirjastus Välis-Eesti & EMP

311 lk. Hind $14.00 br. + saatekulu 50c

Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-politikat, Soome valitsust presidendist parteieluni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejaile palju uusi andmeid.

Müügil Vaba Eestlase talituses

Hanno Kompus'e

„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."

Hind $11.—, saatekulu 85 c.

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

ILMUS

EDUARD RÜGA, graafik ja maalija

Toimetanud ENDEL KÕKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM

Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö vaatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.

Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea

et teen igasuguseid raud- ja puuaedu

kruntide ümber.

B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

Berta Ruck

MUNDRIS SÜDAMEVALLUTAJAD

24.

„Jah, täna kell kaksteist päeval," ütles luupainaja, lükates tagasi käise ja vaadates kella käe peal. „Ja praegu puudub kakskümmend viis minutit ühest."

„Abiellunud," kordasin päris nõrga häälega. „Kuid nad ju vaevalt kihlusid — kui seda üldse kihluseks nimetada võib. Mispärast nad abiellusid?"

„Miks inimesed üldse abielluvad? Ma arvan seda tehakse siis, kui armastatakse teineteist. Harry oli nimelt esimesest minutist saadik teie õesse armunud ja viimane armastas teda ka. Ta on hiiglavahva poiss."

Näib, et mehed ei teagi ükssteisest muud öelda kui seda. „Vahva poiss" võib tähendada kõike ja ka mitte midagi. Sest päevast saadik kui sõjavägi Porikülla tuli, ei olegi muud kuulda. Nad mõtlevad vist, et see on väga mõjuv ütlus.

Minule ei ütle see aga mitte kui midagi. Pealegi ei olnud mul sugugi teab mis tuju istuda seal jäässe külmas külgkorvis ja kuulda ilusaid jutte „vahvatest poistest", kuna mul süda äsjakuuldud uudisest värises.

Ütlesin siis ikka veel hingeldades: „Millal oli neil juba see abiellumise plaan?"

„Kaks nädalat tagasi vist," ütles luupainaja. „Jah, selle ümber".

„Miks nad ei kõssanud siis midagi sest asjast?" küsisin.

„Miks? Nad ei tahtnud, et neid enneaegu takistatakse," seletas luupainaja. „Sest vaadake, preili Eliisabet, me teame ju kõik — see tähendab, Harry teadis neist korraldusist teie vanemate testamendis, te teist keegi ei tohi abielluda enne kahtkümmend viit aastat."

„Ah teie teadsite seda?" hüüdsin haavunult. „Ja teie arutasite seda asja? Küll mehed on aga lobamokad. Ja siis siunatakse veel naisi. Nad ei saa selleta läbi, olgu see siis kirikus, kõrtsis või piljarditoas."

„Oh, kuulge," ütles luupainaja. „Ega me ikka nii halvad ei ole. Olete, jah, kõikidest teie õdedest vist kõige valjem. Olgu kuidas on, aga teie õde ja Harry Masters ei saanud aru, miks nad peaksid määramatu hulk aastaid ootama enne kui abielluda. Pealegi läheb vaene Masters kahe nädala pärast liinile ega saagi võib-olla kunagi temaga abielluda. Kas te ei saa aru, kui kole see oleks?"

„Nojah, jajah! Teil ei tarvitse seda seletada, nagu ma ei saaks aru nende põhjusest," ütlesin abitult. „Ma arvan, et neil on täieline õigus, ja tahaksin ise sedasama teha."

„Kas tõesti?" ütles Frank Lascelles imestunud häläega. Ma ei tea, kas ta mõtles sellega, et olen armunud kapten Mastersisse ja tahaksin ise temaga abielluda või mis, kuid jätkasin igatahes ruttu: „Ma mõtlen, Nancy asemel tecksin sedasama. Üht asja ma vaid ei taipa ja nimelt, miks ta mulle kõigest ei rääkinud."

„Ta ei tahtnud, et tädi teile hiljemini ette heita võiks, et teadsite kõik ja varjasite seda tema eest," ütles härra Lascelles. „Ta kavatses teile vaid viimsel minutil sellest rääkida, nagu ta mülle ütles. (Ja mina mõtlesingi, et nüüd on viimne minut käes.) Vaadake, me arutasime asja ja —"

„Teie arutasite lugu mõlemiga? Te petsite siis kogu aeg?"

„Nojah," ütles ta päris külmavereliselt, „nii see vist küll on, aga sõja aeg —. Sõja ajal on kõik lubatud, eks ole?"

Salajane kihlus, seljataga abiellumine ja mina arutan luupainajaga puhtsüamlikult, kuidas see tuli ja juhtus, nagu oleksime kõige suuremad sõbrad.

Ja öelge nüüd, kas keegi oleks säärast olukorda ette näinud?

Külmaverelise meeleheitega küsisin luupainajalt, kas ta teab, kus neid pidi laulatatama.

„Muidugi tean. Kirikus. Püha Peetruse kirikus," ütles luupainaja, tagudes jalgu vastu kõvakskülmunud teed, et sooja saada. „Neil on tunnistused valmis ja kõik. Need olid juba tervelt viis päeva Mastersi taskus. Ja sõrmus samuti. Jumal tänatud, et ta ei andnud seda minu kätte hoiule nagu ta oleks pidanud tegema," ütles luupainaja tuliselt. „Siis nad oleksid nüüd pigis ja oleksid kas või kirikuvõtit hädasõrmusena pidanud tarvitama. Vanasti tehti vahel nii."

„Ah, jätke oma „vanasti"," ütlesin kannatamatult. „Taeva halastuse pärast, rääkige mulle ometi Nancyst ja ta — võrgutajast. Mida nad pärast pulmi kavatsesid — minna kuhugi pulmareisile?"

„Ei, see ei läinud läbi. Masters katsus küll puhkust saada, aga ei saanud," seletas luupainaja. „Pealegi ei voola raha ta kotist just üle säärase luksuse jaoks. Tal on keegi miljonärist sugulane, kes talle kopikatki ei anna. Nad kavatsesid otse koju tagasi sõita ja vaikida kõigest, kuni ta sõjaväljale läheb." Siinjuures ta vaatas jällegi oma käekella. „Armas jumal, kolmveerand üks."

„Kolmveerand tundi hilinenud!" ütlesin vahele. „Kas arvate, et nad kogu aeg ootavad?"

„Ma ei usu," arvas luupainaja. „Nüüd on nad kindlasti loobunud meie abist. Oodata? Peigmees minu teada küll ei ootaks."

„Mida me siis peale hakkame?" küsisin päris murelikult.

Luupainaja aga vastas: „Masters kõneles, et on meile neljale korraldanud väikese lõunaeine „Royal" hotellis pärast laulatust. Nii et lähme siis otse sinna. See tähendab, lähme, kui me siit kord pääseme. Ei tea, kas õde sai meile abi korraldada Porikülas või ei."

Minagi mõtlesin seda.

Sest tundus terve kaks tundi, kus me külmetasime ja lõdisesime seal jäätunud maanteel ja ikka oodates, oodates.

Kui olin juba nii külmunud ja kangestunud, et võrdlesin seda olemist mingi põhjanabaekspeditsiooniga, kuulsime teretulnud mootorratta müdinat. Tuligi Greysoni tööline meie ratast korda seadma.

Ta kargas maha ja tõi esile terve virna tööriistu ja asju, mis kõlisesid, ja teisi, mis tegid klõbinat.

Töötas veidi ja oligi kõik korras. Väike härra Lascelles istus peale ja me kihutasime edasi linna poole.

„Katsume ehk kõige pealt kiriku juurde minna," ütles härra Lascelles.

Kihutasime läbi linna. Vanamoelised keldrikorterid, kaarakendega majad ja munakividega uulitsad. Jõudsime lõpuks künkale kiriku ukse ette.

Härra Lascelles ronis maha ja minagi viskasin punase teki kõrvale ning järgnesin talle. Läksime ukseni, mis seisis lahti. Piilusime sisse. Ma ei olnud siin enne käinud, sest me käime väga vähe linnas. Kirik oli sünge ja ainult üks aken altarist ida pool hiilgas kui päikeseloojakus.

Tundsin, kuis hakkasin kartma ümber vaadates.

„Siin ei ole küll kedagi," ütles härra Lascelles väga tasase häälega. Kuid siis nägime köstrit või kirikuteenrit või kellalööjat või mis ta olla võis — kössis vanakest lumivalge peaga. Vaatles meid ja sosistas siis salapäraselt: „Kas teie olete need inimesed, keda too noor ohvitserhärra ja ta daam siin ootasid kella kaheteistkümne ajal?"

„Jah, jah," vastasin hingetult ärritusest. „Mis on juhtunud? Kas laulatust pole veel olnud?"

Kuid samal ajal härra Lascelles vastas kiiresti madala häälega: „Jah, meie oleme pulmalised. Kus teised on?"

XIII

„Nad palusid mind öelda, härra," ütles vanamees, „kui tuleb keegi ohvitser noore daamiga, et nemad olla läinud hotelli lõunastama."

„Nii ma mõtlesingi. Tänan väga," ütles härra Lascelles, andes vanamehele jootraha pihku, ja pöördus uuesti mootorratta juurde.

Kuid viivitasin veel ärritatult sissekäigu juures. Ütlesin teenrile või mis ta oli: „Palun, öelge mulle, on nad tõepoolest laulatatud? Kas neid siin laulatati? Kas oligi tõesti laulatus ja kas nüüd ongi kõik möödas?"

Vanamees vaatas mu ärritust nähtava imestusega. Ta muidugi ei teadnud, et too laulatus mulle niisuguseks üllatuseks oli. Temale ei öelnud pulm vist vähem ega rohkem kui mõni matus. Pilgutas poolkustunud silmi mu poole ja ütles: „Ja jah, preilna, laulatus oli tõepoolest. Härra ja preili laulatus oli veerand üks. Nad ütlesid, et ei või kauem kui veerand tundi oodata."

(Järgneb)

„Kirikud tantsusaalideks"

Piiskop emeritus Ingmar Ström leiab, et teatud siselinna kirikud, eeskätt Stokholmi osas, tuleks maha müüa, sel lihtsal põhjusel, et neid ei külastata.

Ingmar Ström ütleb, et parem on muuta tühjad kirikud tantsupaleedeks, kontserdisaalideks, ujulateks, näitusesaalideks või ükskõik milleks, kui et taluda praegust olukorda, kus maksumaksjad peavad neid pool-ilmaasjata ülal pidama.

Sama olukord võib esineda ka mujal, nendib Ingmar Ström ja lisab juurde, et selline olukord ei saa kesta ükskõik kui kaua. Mõni aeg tagasi kurdeti näiteks Gotlandil, kus kirikuid on eriti palju, et need on tegelikult selgeks majanduslikuks nuhtluseks. Olgu nad siis nii kaunid ja pitoreskseid kui tahes. Põhjus sama, mis Stokholmis — keegi ei käi kirikus. (EPL)

Isegi kuninganna säästab

LONDON — Isegi Buckingham Palace'is on raskusi oma majandamisega. Kokkuhoiuvajadusteks on kuninganna vähendanud teenijaskonda ja on arvata, et vallandatavate arv veelgi suureneb. Selle kõrval aga neile, kes oma teenistuskoha säilitavad, antakse rohkem kohustusi. Esialgul vallandati 20 inimest möödunud aastal, aga järel on veel 346. Palees on paljud tegevuses kuningannale saadetud õnnitlus- ja tervituskaartidele vastamisega, mille kulutusi vähendati möödunud aastal $90.000 ulatuses, kuna vastuseid on hakatud elektrooniliste vahendite abil paljundama. Kuninganna palee pidamise eelarve on 8,5 miljonit dollarit aastas.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $4.25
esiküljel ..... $5.—
tagaküljel $4.50
KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
1955 Leslie St.
Don Mills, Ont.
M3B 2M3
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

Rohelise mandri laulumatkalt

Tamara Norheim jutustab laulmisest teispool maakera

Ülempia viis rõngast kujutavad viit mandrit. Austraalia on roheline ajal Austraalia õitses ja lõhnas," jutustab Tamara Norheim, „rohelist külalislahkusest jäi aga võrratu mälestus. Huvitav, kas teistel ka meist re küsimus, nüüd, kus eestlaste mandritevaheline lävimine üha tiheneb külalisi kogu maailmast.

Kui ühes keskuses ilmuvad kaks ajalehte, kes teenindavad sama inimgruppi, siis on loomulik ka nendevaheline võistlus. Ajakirjanduslik võistlus seisneb selles: kumb suudab lugejaid kiiremini ja rohkemate päevauudistega varustada. Tihedamini ilmuval ajalehel on võistluses eeliseid, ükskõik kuidas teine ka ei siputaks ja punniks. Vahest on aga ka päris tore teadlikult jätta teisele võidushanss, kas või kollegiaalse kodurahu huvides.

Kolm Andret — Valve ja kaks Reinu, isa ja poeg, ning Tamara Norheim tegid aastavahetusel matka Austraaliasse. Teatrimatka, sest Kanada eestlaste kvartett viis Austraalia eestlastele teatrialast külakosti, sai südamliku vastuvõtu osaliseks ja nautis rikkalikku teenitud kiitust. Nende külaskäigu ajal oli Austraalias kaks nimetamisväärset sündmust — Austraalia Eesti Päevad Melbournes ja Metsaülikooli järjekordne kursus, jõulud veel takkapeale.

Tamara Norheimile oli pikk reis ühtlasi laulumatkaks, sest lisaks ühisele sõnalavastusele esines ta edukalt laulusolistina. „Kas nüüd, kus lugu on pikalt ja põhjalikult palju kordi ära jutustatud, on midagi veel jutustamata?" küsin ikka veel austraalia-vaimustusest õhetavalt Tamaralt. „Nii elamuslikku ja pikka matka," vastab Tamara Norheim, „on väga raske kõikides üksikasjades edasi anda. Eks igaühel on erinev silm — igaüks näeb ja tunneb erinevalt. Lühikese aja kestel oli nii palju erinevaid muljeid, et neid tuleb paratamatult ajajooksul seedida."

JÕULUPÜHAD AUSTRAALIAS

„Sa ju tead, et nad käivad seal Austraalias — jalad püsti," alustan küsimust vana naljaga, sest Austraalia asub meie suhtes üsna maamuna teisel poolel. „Ja muidugi," vastab usutletav, „et jõulud on suvel, et põhjas on kuum ja lõunas on jahe, et päike tõuseb läänest ja loojub itta ja et paljud muudki asjad on tagurpidi. Lennutundidelt päevane matk muudab nii paljusid meile sissekasvanud harjumusi."

Keskusvised jõulud oli muidugi esimene ja kõige mõjuvam shokk. Lahkusime Torontost 20. dets. külmaga, kohanesime ühe päeva San Franciscos ja kaks Havail, ning olime jõulu-laupäeval õitetulvases Sydneys. Puud ja põõsad rippusid õites — hibiskuseid ja oleandreid tundsin — lõhn kohati purjupanevalt vägev — ja eestlased tõttasid jõulukirikusse! Püüa seda küll omale mõistusega seletada, kuid väheste tulemustega. Jõulud on meile ju tunnetele ehitatud pühad: lumetee, saanisõit, kuljused, langevad räitsakud, lumine kuusk jne. jne. Katsu neid kõiki ühe õhtuga välja rookida . . .

Jõuluteenistus kirikus oli lihtne ja ilma muusikaliste kaunistusteta. „Jõululauda" istusime Lemmitsate noorpere aias, kus toimus „paarbikjuu-paarti" — nagu me seda ka siin nimetame. Toidulaud asus õitseva aia aiamajakeses. Jõulupuu (mänd) oli toas ja esimest väga taktitundelist külalislahkust kogesime sealsamas — kõikidele Kanada külalistele olid ka kingitused.

Suvise jõuluõhtu erakorralisus pani pitseri kogu 16 päevale Austraalias — nagu peaks kõik tõepoolest olema kuidagi teistpidi — normaalsele vastupidiselt. Muidugi on tõsi, et Põhja-Austraalias on troopika ja suusatada saab lõunas, et tähistaevas on hoopis teistsugune kui meil ja mis kõige imelikum — vesi keerleb kraanikausis allaminekul teistpidi kui põhjapoolusel.

PESTA SAAB KAHE TUNNI PÄRAST

Austraalial on teatud sarnasus Hiiumaaga, kuigi suuruselt on mõlemal saarel tohutu vahe. Austraalia kesk-osas laiub mõõtmatu kõrb ja tühimaa, mis kaua oli läbistamata ja millest läbiminek praegugi on omamoodi kangelastegu. Hiiumaa keskel laiub suur kõrgraba, kus asustus on kasin. Asulad pärjavad mõlema saare randu. Kuivast Austraaliast saime esimese mulje kohe teisel päeval, kui sõbralik abielupaar Agu ja Eha Kõrgvee mind sõidutasid Sydney eeslinnast Melbourne'i, Eesti Päevade linna. Sõiduks kulus ilma nimetamisväärsete vahepeatusteta peagu terve päev. Õitsevast asulast jõudsime tüüpilisele kuivale ja kõrbenud maastikule, kus värvidena domineerisid pruunid ja rohekashallid toonid, hoopis erinevad erkrohelisest olümpia-rõngast.

Kuskil sellel troostitul teel oli vajadus käsi pesta — lõbu, mida asustatud Kanadas saab igas teeäärses bensiinijaamas. Austraalias samuti — ainult see järgmine lähim bensiinijaam oli kahe sõidutunni kaugusel. Sageli esinev ja ääretult oluline teemärk Austraalia maastikul on teade — kui kaugel asub järgmine teeninduspunkt. Seesama, mida me ka siin vahetevahel juhtume nägema.

SÜDAMLIK JA TÄNULIK PUBLIK

Lauluga esinesin kolmes kohas. Melbournes Eesti Päevade avamisel oli veidi kõhe tunne, kuna polnud võimalik saatjaga pikemalt kokku harjutada. Mu laulu saatis seal noor pianist Lembit Salasoo, kes ülesande täitmise ajal oli „tablettide varal püsti". Ta täitis oma ülesande siiski suurepäraselt.

Tagasiteel esinesin Sydneys kohaliku koorijuhi Lembit Suure klaverisaatel. Lembit Suur on vabameelse eesti noorte ajakirja „Küüj" toimetaja. Kolmanda kohana oli Metsaülikool, mida nad seal peavad mägedes ühes suusakuurordis. Saatjaks seal oli Ameerika mandrilt tuntud Urmas Kärner kitarril.

Austraalia eestlaste alalhoidlikumad grupid ei ole alati rahul ja õnnelikud oma noorusega, kellel on liiga palju liberalismi, otsivat ja vahel ka trotsivat vaimu. Sisuliselt on need noored siiski veendunud eestlased ja mulle jäid neist väga head muljed. Võibolla on nendes vastuoludes rohkem „näitamist" kui tegelikku konflikti.

Kõik esinemised olid mulle väga meeldivad. Publik sisendas positiivse ja heatahtliku tunde — parima, mida üks esineja publikult oskab tahta.

AUSTRAALIA EESTLASED ÜLDISELT

Eestlased on üldiselt hästi edasi jõudnud ja endid sisse seadnud — nagu see meie püüdliku rahva juures loomupärane. Karmid päevad, mida nad pärast Austraaliasse asumist kogesid, on siiski oma jäljed vajutanud. Valvelolek oma õiguste eest on märgatavam kui siin. Külalislahkus on eriti silmapaistev — võibolla tundub see nii, kuna ma ise Kanadas olen oma-inimene.

Naiseliku silmaga — riietutakse lihtsamalt ja sportlikumalt kui siin, mis omakorda ei tähenda, et pidulikel hetkedel ei osata esinduslik olla. Teatud määral on seda ka käitumises — esimesel hetkel inglaslikult jahedavõitu, kuid „ülessulanult" seda südamlikum. Kokkuvõttes oli meeldiv matk ja kohtasin palju huvitavaid inimesi. Kõige ebatavalisem näide võiks olla eestlasest keemiaprofessor jumalatest mahajäetud Guami saarelt, kes tuli Austraalia Eesti Päevadele eestlast otsima ja eesti keelt kuulma. Niisugused seigad panevad mõtlema ja kinnitavad veendumust, et Eesti ja eestlane on meie tavalisele igapäevasusele vaatamata siiski päris imepärased nähtused.

Heino Jõe

Peolisi Eesti Majandusklubi Kanadas kevadhallilt. Pildil vasakult Avo Kittask, pr. Kittask, pr. Rebane, J. Kittask, Madli Kittask, Klubi esimees Hugo Later, pr. Jänes ja endine esimees Lembit Jänes.
Foto: Vaba Eestlane

ILMUS MÜÜGILE:
PIISKOP KARL RAUDSEPP'a
RISTIGA MÄRGITUD
Hind $12.— + saatekulu $2.—
Saadaval Vaba Eestlase talituses.
„Need read tahavad kirjeldada üht vaimulikku nii, nagu ta elab ja töötab loomulikuna. See on katse kujutada tõelist meest ametiriüs." (Autori eessõnast)

I auhinnaga kroonitud töö

Olen ja jään eestlaseks

SANDRA RANNU

Mõnikord ma mõtlen: mida see tähendab, et olla eestlane? Ma olen ise Eestis sündinud, aga kas see teeb mind eestlaseks? Mu ema on eestlane, aga mu isa ei ole. Kas see tähendab, et ma ei ole eestlane? Ma arvan, et eestlus on midagi, mis, kui me ei ole ettevaatlikuud, võib väga kergesti ära kaduda.

Mina ise tahan väga olla eestlane ja tahan jääda eestlaseks. Aga kuidas seda teha? Ma käin eesti koolis, gaidides, rahvatantsus, võtsin ükskord osa eesti võimlemisest ja olen ühes orkestris. Iga aasta jõulude ja lihavõtte ajal käime eesti kirikus ja järgmine aasta lähen leeri. Mu sõbrad on peamiselt eestlased. Ma teen kõike seda, olen kogu aeg eestlastega ja püüan rääkida eesti keelt, aga kas see teeb mind eestlaseks? Ma ei tundu olevat eestlane — mul on tumedad juuksed ning silmad ja kui ma ütlen, et ma olen eestlane, siis keegi ei usu mind.

Enne kui kolisime Kanadasse, elasime New Yorgis. Seal ma kunagi ei mõtelnud, et ma olen eestlane. Ma ei käinud eesti koolis ega gaidides, aga siiski käisin eesti laagris. Seal polnud tähtis, kas räägid eesti keelt või mitte. Kui me kolisime Kanadasse, ma tahtsin ise minna eesti kooli ja gaididesse, sest ma hakkasin mõtlema, et mina olen eestlane ja tahangi olla eestlane. Asi, mis mind tõesti aitas, oli, et mu ema abiellus uuesti ja seekord eestlasega. Nüüd ma kasutan eesti nime gaidides ning eesti koolis ja mul on sellest hea meel, sest nüüd inimesed teavad, et ma olen eestlane ja et ma olen uhke selle üle.

Kuigi ma olen rääkinud, et ma tahan olla eestlane ja mulle meeldib olla eestlane, ma siiski räägin inglise keelt vanematega ja sõpradega. Vanemad alati ütlevad, et räägi eesti keeles, aga kas mu sõbrad ütlevad seda. Muidugi mitte. Mul on alati kurb tunne, kui ma mõtlen, et kui me kasvame üles, siis me ei räägi eesti keelt teineteisega just nagu me nüüdki ei räägi. Ja kui me räägime eesti keelt — kas see on õige eesti keel? Kas see on seesama keel, mis meie vanemad ja vanemate-vanemad rääkisid? Ma mõtlen, et kui ma ükskord lähen jälle Eestisse, kas nad üldse saavad aru, mis ma räägin? Ma arvan, et mina ja minu sõbrad peaksime rohkem eesti keelt rääkima, et jääda cestlasteks, sest eesti keel on ainuke asi, mis tõesti hoiab eestlust alles. Meie kodumaa on vene valitsuse all, meie usk pole nii tugev —ainuke asi, mis meil on järel Eestist, on eesti keel.

Kui ma ükskord abiellun, ma väga sooviksin, et see mees oleks eestlane. Enne see ei tähendanud mulle üldse, kellega ma abiellun. Ma mõtlesin, et tähtis on ainult see, et ma armastan teda ja ta armastab mind. Aga ma olen selle peale rohkem ja rohkem mõtelnud ja nüüd ma arvan, et ma tõesti tahaks eestlasega abielluda. Ma juba nüüd kardan, et mu lapsed ei õpi eesti keelt rääkima, sest nad õpiksid eesti keelt paremini just noorelt ja mina võibolla ei oska seda neile õpetada.

Minu kasuõde on abiellunud kanadalasega. Neil on nüüd väike poiss, kelle nimi on Eric. Üks asi, mis mind tõesti häirinud on, et nad ei kirjuta seda nime k-ga nagu eesti keeles. Ma ei tea miks, sest ma usun, et mu kasuõele on tähtis, et ta on eestlane, kuigi ta abikaasa on kanadalane. Tema abikaasa on proovinud natuke eesti keelt õppida ja ma arvan, et nad saadavad lapse eesti kooli. Ma ei tea, mis keelt väike Eric õpib rääkima, sest ema räägib temaga eesti keelt ja isa inglise keelt. Ma ise sooviksin väga, et Eric räägiks eesti keelt ja arvaks, et ta on eestlane. Ma ei tea, miks see on mulle nii väga tähtis, aga ma olen leidnud, et eestlus võib kaduda, kui me seda tõsiselt ei hoia.

Mina igatahes tahan olla ja jääda eestlaseks ja soovin, et ka minu lapsed oleksid eestlased. Samuti sooviksin, et mu lapsed ja lapselapsed saaksid käia eesti koolis, gaidides, rahvatantsus, eesti laagrites ja Eesti Päevadel. Ma arvan, et ma olen teinud päris palju, et olla eestlane. Ütelge mulle, mida ma veel võiksin teha, et jääda eestlaseks?

Maaja Roosi koor jälle Inglismaal

Maaja Roos (s. Duesberg), pianist ja dirigent New Yorgist, kes möödunud aastal töötas kolm kuud muusikaõpetajana St. Paul's Girls School'is, Londonis, kutsuti k.a. kevadel Inglismaale konserteerima oma 45-liikmelise tütarlastekooriga.

Nightingale-Bamfordi nimelise kooli koori mitmed kontserdid läksid täismajale nii Londonis kui ka teistes linnades. Koorile ja sellele silmapaistvale juhile (kellel on olnud edu rahvusvahelistel koorivõistlustel) on juba kutse uueks kontserdireisiks Inglismaale tuleval aastal.

Seejärel külastas Maaja Roos eraviisiliselt Pariisi ja sealseid eestlasi, puutudes kokku kohaliku eesti seltsi esinaise Hilja Monclniga, kunstnik Maire Männikuga, Vahur Linnustega ning peatus dr. Guido Paliase perekonnas. Enne tagasilendu New Yorki veetis helikunstnik puhkusenädala Vahemere ääres koos oma abikaasa dr. Aarand Roosiga, kes toimib soomeugri keelte instituudi juhatajana Lundi ülikoolis. (EPL)

Ain Kalmuse uus memuaarteos

Ain Kalmuse äsja ilmunud memuaarteos „Meil pole jäädavat linna" Eesti Kirjanike Kooperatiivi kirjastusel on mitmeti erilaadne raamat. Esiteks kirjeldab see eesti vaimuliku tegevust ja käekäiku Ameerikas pärast Teist maailmasõda ning seda pealegi õpetajana ameerika vabakogudusliku kiriku teenistuses. Teiseks on selle sisuks autori kirjanduslik tegevus, põimituna vaimuliku kutsealalise töö ja ülesannete vahele. Sellejuures on autori kirjanduslik tegevus samuti kahetahuline — üheltpoolt on autoriks ingliskeelsete teoste kirjutaja Evald Mänd, teiseltpoolt eestikeelsete romaanide ja memuuarteoste kirjanik Ain Kalmus. See mitmetahulisus loob psühholoogiliselt eriti huvitavaid ja põnevaidki olukordi.

Ameerika vaimuliku igapäevane töö ja tegevus on leidnud üksikasjalise kirjelduse tõetruude miljööpiltidena. Samuti see poliitiline ja kultuuriline atmosfäär, mis erineb tunduvalt Rootsi ja ka muu Euroopa omast, eeskätt kirikute suurema mõjuga avalikus elus, aga vahel ka väiksema poliitilise teadlikusega oludest maailmas. Euroopast ja anastatud kodumaalt tulnud pagulasvaimulikul on leidunud palju võimalusi esineda valgustajana ja selgitajana. Ameerika miljöödon esitatud eestkätt New Yorgi, Bostoni, Rockporti ja Amhersti linnade raamistuses, kusjuures kaks viimast on olnud autori tegevusväljaks kirikuõpetajana. Bostonis tuli autoril tükil ajal olla ka sealse Eesti Seltsi esimeheks, mis avab vaateid sõjajärse eestluse probleemidesse teispool ookeani.

Huvitava vahelõigu raamatus moodustavad peatükid, kus autor kirjeldab oma Rootsi külastust pärast kahekümne-aastast äraolekut Ameerikas. Siin on välkvaateid Stokholmist, Visbyst, Lundist, Dalarnast ja Grisslehamnist. Janu kultuurikontaktide järele ja rahvuslik kokkukuuluvustunne on domineerivaiks neis kirjeldustes.

Tervikuna on raamat probleemide — ent samal ajal ka informatsioonirikas. See on kirjutatud intiimses laadis, mis ligineb päevikustiilile, kuid on hoidunud liigsest kronoloogilisusest. Uuest teosest kerkivad järjest selgemini esile autori isikukontuurid niihästi vaimulikuna kui kirjanikuna.

● „Cleveland Lutheran Messenger" tõi oma jaanuarinumbris kirjutuse Toivo Karjusest, kes töötab õpetajana 22 aastat Bethany luterlikus koolis, lööb kaasa Bethany kirikukooris, annab leeriõpetust kolmes luteri kirikus ja on aktiivselt tegev Protestantlike Suurte Vendade organisatsioonis. Kirjutuses märgitakse, et ta on eestlane ja et ta põgenes kodumaalt koos emaga enne punaokupatsiooni.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 4. mail 1982 — Tuesday, May 4, 1982

Elegantne välimus KEVADEKS!

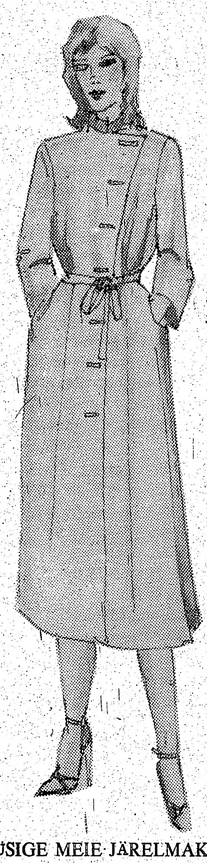

KÜSIGE MEIE JÄRELMAKSU JA LAOSHOIDMISE VÕIMALUSI

Meil on viimased moed ja värvid, uusimad kerged materjalid! Ostke nüüd UUS KEVADMANTEL.

Pidage meeles, kevad on karusnahkesemete külmutusruumi viimise aeg, nii et tooge oma karusnahad külmutusruumi samaaegselt.

TASUTA TOOMISEKS

488-1701

FURS by FINN

191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ont. M4P 1K1

Sündmuste kalender

Laupäeval, 8. ja pühapäeval, 9. mail kell 1—9 p.l. Eesti Maja väikeses saalis Walter Loodi õlimaalide näitus.

Laupäeval, 8. mail Holiday Inni Commonwealth ballisaalis TERR „Kungla" mai-ball.

Pühapäeval, 9. mail kell 2 p.l. T.E. Täienduskooli emadepäeva aktus.

Neljapäeval, 13. mail kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis Sergei Soldatovi loeng.

Reedel, 14. mail kell 7.30 õ. Eesti Majas „Allikas".

Laupäeval, 15. mail kell 6 p.l. Peetri kiriku saalis Cantate Dominoga „Mälestuste radadel".

Pühapäeval, 16. mail kell 5 p.l. Heliconian Hall'is Liina Purje, Sandra McArthuri ja Karen Rymali kontsert.

Reedel, 21. mail kell 7.30 õ. Tartu Instituudis sõnalis-muusikaline õhtu: „Arved Viirlaid luules ja proosas".

Reedel, 28. mail kell 7.30 õ. Minkler auditooriumis Kalev Estienne kevadesinemine.

17.—20. juunini Eesti Majas Tallinn Festival — 82.

Neljapäeval, 17. juunil Eesti Majas Miss Tallinna valimine.

Läänlastele

Läänlaste Seltsi aastapeakoosolek peetakse kolmapäeval, 12. mail Eesti Maja klubiruumis tavakohase päevakorraga, millest seltsi juhatus palub kõiki läänlasi osa võtta.

Juhatus

Eesti Majandusklubi kevadballil Casa Loma ruumides oli esinejaks üks parimaid Põhja-Ameerika tantsitare, keda näeme esinemas ooperilaulja Avo Kittaski läheduses. Foto: Vaba Eestlane

Eesti Sihtkapital Kanadas hea majandusaasta

A. Haavaniidu Springmount'i aiaärilt laekus $20.000

Pühapäeval, 25. aprillil toimus Eesti Majas Eesti Sihtkapital Kanadas peakoosolek. Muude sündmuste tõttu oli osavõtjaskond väike, ainult 18, kuid juhatusliikmeile antud volitustega tõusis see 82-le.

Koosoleku avas E. Sihtkapital Kanadas esimees H. Lupp, märkides, et majanduslikult on tulemused olnud edukad ja sihtkapitali kaudu on aasta jooksul rohkesti annetusi tehtud. Vaikse leinaseisakuga mälestati surma läbi lahkunud V. Lehtmetsa, J. Müllerit, A. Kersonit ja R. Mägisood.

Aruannete osas luges H. Lupp ette 6-leheküljelise tegevuse aruande, kus oli märgitud, et ESK seisab juba 8 aastat siinse ühiskonna teenistuses selleks, et aidata kaasa eesti ühiskonna majandusliku jõu koondamiseks ja selle suunamiseks eestluse teenistusse. Tuginedes arvukate kaasmaalaste abile, toetusele ja koostööle ning usaldusele on suhteliselt lühikese aja jooksul ülesehitatud rahvuslik kapital, mille väärtus pidevalt tõuseb.

Möödunud tegevusaasta oli üks parimaid ESK senise tegevusaja jooksul, mida iselomustab laekumiste tõus ja suuremad väljamaksud toetusteks. Viimased ei ole ainult üleminevad summad, vaid ka otse ESK kapitalifondi kasumist.

Möödunud aasta eelarve ületati enam kui kahekordselt, rajati uusi eri- ja mälestusfonde ESK raames, suurenes testamentide arv, mida ESK võib arvestada.

Ka Springmount'is asuv aiandusäri töötas vaatamata inflatsioonile selliste tagajärgedega, et ESK-le laekus suurim summa, mida ühe aasta jooksul on kunagi saadud.

Seni on ESK kaudu laekunud üle $220.000 millest on organisatsioonidele toetuseks välja makstud üle $110.000; valdavam osa teisest poolest on paigutatud kapitali fondi, kust antakse toetusi kapitali kasumist.

Springmount'is asuva kinnisvara ja äriga on laekunud väärtusi, mis kogusummas lähenevad kahekolmandiku miljoni dollarini.

Aiaäri kolmas tegevuse täisaasta tulemus oli nii hea, et ESK-le võidi üle anda $22.000. See on suurim summa, mis sealt kunagi on saadud.

Eriti detailselt käsitleti aruandes aiaäri korraldamist ja vahekorda äri ESK-le annetaja A. Haavaniiduga, kellega juhatuse vahekord on teravaks kujunenud, kuigi juhatuse esimees H. Lupp ütles, et ESK on tänulik A. Haavaniidule väärtusliku kingituse eest eesti rahvale ja ESK on alati A. Haavaniitu kohelnud väga korrektselt nii sõnas kui teos, mis kahjuks ei ole kujunenud mõlemapoolseks.

ESK varanduste seis oli aruandeaasta lõpul 31. dets. 1981 $326.044,26, aasta tulude ja kulude aruanne näitas tulude poolel $57.005,66 ja kulutusi $28.126,21, nende hulgas annetused $26.652,92.

Enne aruannete kinnitamist algas elav ja kauakestev arutlus, kus A. Haavaniit esimehe poolt esitatud aruannet omapoolselt kommenteeris ja selgitusi andis, mis kohati erinesid väga juhatuse omast. A. Haavaniit ütles, et ta on asjata otsinud koostöövaimu juhatusega.

Tema aiandusteaduslikke nõuandeid on ignoreeritud ja lõpuks saadeti talle praeguste juhatusliikmete allkirjadega teade, kus keelati talle ära segamine aiaäri töösse,

mille A. Haavaniit ka koosolekul ette luges. Ta ütles, et juhatus ei usu tema nõuandeid ja avaldas lootust, et tal viimast korda on vaja sellisest koosolekust osa võtta. Kuid ta lisas, et tal on õigus oma kodu kaitsta.

Teised koosolijad andsid omapoolseid seisukohti. A. Sepa leidis, et konflikt kahjustab ESK tegevust ja küsis miks peab aiaäri olema teine organisatsioon, mille aruandeid liikmeile ei esitata.

Ka V. Rein leidis et juhatus pole talitanud aumehelikult A. Haavaniidu suhtes.

Kuna ESK on soliidne ja usaldusväärne ettevõte, peaksid kõik sellised asjad saama aumehelikult ja vaikselt lahendatud.

Ta soovitas täita A. Haavaniidu soovid ja anda aiaäri kasvõi A. Haavaniidule tagasi.

Ka juhatusliige J. Künnapuu ütles, et ta kuuleb suure kurvastusega dissonantsi ja loodab, et see lahendatakse ning ESK kõrge renomee jääks püsima.

K. Jõgi soovitas ettevõte ära müüa, kui see asja lahendaks. Ka A. Haavaniit ütles, et ta on korduvalt sellise ettepaneku teinud, aga aiaäri ta ei taha tagasi võtta. Müük on lihtsam lahendus. Kui saaks $700.000, siis see annaks aastas $100.000 kasumit, mis oleks suur asi eesti ühiskonnale.

Neile arutlustele vastas sekretär H. Teder,

et juriidiliselt on kinkimisega omandiõigus üle antud ja vahekorrad on sellega kokkulepitavad lepingu kohaselt.

V. Rein kinnitas H. Tederi väidet, et on õige, et A. Haavaniit on selle ära kinkinud, kuid siin on kaks asja, kas üksikisikule või organisatsioonile.

Sõnavõtte oli mitmeid, mis asja siiski edasi ei viinud. H. Lupp andis edasi juhatuse seisukohad ja kirjeldas ESK äriga olevaid olukordi. Ta vastas ülestõstetud küsimustele, kuid arvas, et objekti tagasiandmine ei tule kõne alla, kuna sellega on väga palju asjaajamist.

Ta puudutas pikemalt vahekorda kinkijaga, kahetsedes et asi on võtnud praeguse ilme, selle asemel, et neid omavahel korraldada.

Ta hindas äritegevust positiivseks, profiit on üles läinud, äri on korras ja on põhjust uskuda, et see veelgi paremini hakkab minema.

Juhatus tahab teha kõike võimalikku meeleolude rahustamiseks. Liikmeskond mõistab millises olukorras juhatus on töötanud, kuna neil pole mingisuguseid isiklikke huvisid, sageli on isegi tulnud teha omapoolseid kulutusi.

Eelarve esitati tulude poolel $55.100, kulusid $35.000, nendest $30.000 on ettenähtud toetusteks, jättes kapitali kasvuks $20.1000.

Valimistel valiti kaks vanuse tõttu väljalangenud juhatusliiget H. Lupp ja A. Taul tagasi. Käesoleva aasta lõpul lahkub juhatusest T. E. Ühispanga esindaja J. Künnapuu, kelle asemele valiti kaheks aastaks W. Noolandi, praegune T.E.Ü. president. Esimeheks valiti H. Lupp, välisrevidendiks T. Kõhelik.

Toetuste komitee valiti koosseisus Regina Heinar, I. Heinsoo, E. Lepik, E. Marten, H. Oja, W. Noolandi, V. Raiend ja T. Toomes. Investeeringute komiteesse J. Künnapuu, I. Martens, K. Meipoom ja A. Kimmel,

informatsioonikomiteesse K. Arro, K. Jõgi, L. Leivat, H. Mandel, E. Salurand ja A. Taul.

Juriidilisse komiteesse E. Alfred, T.-R. Laan, T. Laar, H. Landra, H. Meret, A. Olvet, A. Park, E. Soomet, M. Tarum, H. Teder ja T. Toome. Revisjonikomisjoni G. Mitt, M. Pedel, H. Urm ja H. Mäeste.

Algatatud küsimuste all tehti ettepanek äri müügile panekuks, kuid see jükati häälteenamusega tagasi.

Läbirääkimiste all soovitas H. Teder testamentide tegemist ESK nimele

ja selgitas venelaste katseid eestlaste varanduste oma kätte saamiseks.

Koosolek oli pikk; kas see mõnetigi tekkinud olukorda suutis lahendada, on küsitav. Tuleb mõista A. Haavaniidu seisukohti, kes kinkis oma elutöö eesti ühiskonnale, et näha temalt toetuste vastuvõtmisel noorte õnnelikke ja rõõmust säravaid nägusid ja saada tunnustust, mida ESK pole seni võimaldanud. Näib, et selles ongi võti üksmeeleks ja mõistmiseks.

Brezhnev maiparaadil

MOSKVA — 75-aastane N. Liidu president, kelle tervis oli vahepeal nii vilets, et oodati peatset surma, on jälle paranenud ja võttis Moskvas osa 1. mai paraadist, vaadates koos teiste nõukogude juhtidega tuhandeid töölisi tribüünist mööda marssimas. Brezhnevil näis olevat raskusi käe tõstmisega rinnast kõrgemale, kui ta katsus möödujaile lehvitada. Rahu oli peamiseks teemaks tänavusel paraadil ja hukkamõistmine lääne relvastumisele, mis võib rahu ohustada.

Riin Rivanool

Üksainus päev

Igaühel meist peaks olema üks koht või paik, kus kõigi maailma õeluste, tormide ja tuulte eest varju võib leida ja ma arvan, et peaaegu igaühel selline paik ka on. Pole tähtis, kus ta on, see võib olla mõni metsarada, pargipink, omanese tuba või toanurk või ükskõik missugune muu paik. Minule on selleks meie üksildane ja vaikne maakodu.

Märtsikuu oli sedapuhku puistanud lund üsna ohtrasti ja lumehanged maal ulatusid garaazhi katuseni.

„Hull olen või, lumi on kohev, vajud paarimeetrilisse hange kaelani sisse enne, kui majani jõuad," hoiatati, kui ma siiski teele asusin. Aga ei olnud nii, sõidu ajal hakkas õnnetuseks või õnneks sadama jäävihma, lumigi tõmbas sellest kooriku peale ja ma kõndisin hangedel ja meetrite sügavusel lumel kui liblikas, ilma et jalg millimeetritki vajunud oleks.

Kütsin soojaks oma toa, tõmbasin voodi peale kerra ja kurvastasin sellepärast, mida oli tehtud, ja mida tehakse maailmas edaspidigi nende poolt, kelle käes on küll võim ja pettusele toetuv õigus, mis võivad alandada ja hävitada, ent siiski mitte alati maha murda, sest eks ole mehisuse mõõt see, kuis oma kaotusi võtta suudetakse. Kes küll oli see, kes ütles: „Tähtis pole, kuis sa kukud, vaid kuidas sa enda üles upitad." Ja selgeks saab kaotuse korral enamasti ka see, kes on su tõelised sõbrad ja kes su äraarvamatult julgesti maha müüvad, kui olukorrad neile omale selle eest väheseidki eeliseid pakuvad.

Üksiolemiseks oli mulle antud üks päev, vaid üksainus päev ja öö ja seda maha kurvastada oleks olnud tarbetu mõttetus. Seepärast tulnuks hoolikalt plaanitseda.

Kõige esmalt teen selgeks, mida ma mitte tegema ei hakha. Selle ainukese päeva raamesse ei mahu maja koristamine ega söögi tegemine. Selleks päevaks on need täielikult „no-no" nõuded. Sügavkülmutusest toon sulamiseks välja koti kirsse, teise mustikaid ja piima-leiba-kohvi leidub niikuinii.

Ühe toredalt otstarbeka päeva kavva kuulub kindlasti lugemine. Lõpetan paar pooleliolevat asja ja uuena loen raamatu „Surma, suremise ja raske leina psühholoogia". Palju uut see ei paku, selle ala psühholoogiaga olen enne tuttav ja uudsed on vaid mitmesugused trajektoorsed tabelid ja ootamatult pikk bibliograafia sama ainestiku kohta autoreist ja teoseist, mis on mituteistkümmend lehekülge pikk.

Samast vahelt pudeneb välja mu venna ammusaadetud kirl kodumaalt meie ema surma järele, mille hiljem kui samaainelise sinna raamatu vahele olen torganud. Üle kümne aasta on selle sõnumi saamisest möödas, aga kirjapandu puudutab endise värskusega ja äkki tunnen sellist pöörast, pöörast koduigatsust, mida vaid see teab, kes ise kodunt pikka aega eemal on olnud.

Olgu sellega, kuis on. Lõpuks võtan kätte mulle kingitud maagiaraamatu ja õpin selgeks ühe mustakunstitriki. Teisega enam hakkama ei saa, vist pea ei võta või pole küllalt käteosavust.

Väljas on vahepeal sadanud uut lund. Kuuseokstelt potsatab alla suuri erevalgeid lumelademeid kui hiiglaslikke vatitupse.

Asja lugesin jutu, kus Alaskas tühimaadel eksinud tampisid lumme suurelt tähed SOS ja tõepoolest — lennukilt seda märgati ja hädalised päästeti.

Kui tore! Meie maja ees on ka avar ja tühi plats, peaks proovima, kas sellist vajalikku kirja tõesti lumme kirjutada saab. Asun tööle. Saab, tõepoolest saab, võin kinnitada, kui oma tampimistöö lõpetanud olen ja terassiservalt üle terve platsi ulatuvaid hiigel-tähti SOS imetlenud olen. Samas kuulen eemalt helikopteri mürinat ja kui väik selgest taevast lööb pähe:

„Sa heldus küll, kui sealt nüüd lumel sellist hädahüüet märgatakse! Võib juhtuda, et politseid välja saadetakse, võibolla koguni tuletõrje sireenide ja uilgamisega ja mis siis küll minust saab! Edaspidi ja õigel ajal muidugi siis sellist kutset enam ei usutagi."

Õnneks sõidab helikopter kaugemalt üle, aga kes ütleb, et ta tagasitulles otse siit ei sõidaks? Hädakiri tuleb kustutada! Labidaga tõstan lume jälgede peale ja kui terassiservalt vaatama tõttan on — oh häda küll! — tambitud jäljed kadunud, ent nende kõrval on labidaga tõstetud jälg täpselt samade tähtedega. Ei aita, kogu plats tuleb tähtede juurest ümber kaevata, vähemalt nõnda näib olevat ainuke lahendus ja sellega jõuan ma valmis just siis, kui helikopter tagasi tulles meie majast otse üle lendab. Võin piloodile rõõmsa näo, higise piha ja valutavate kätega vastu lehvitada. Ja majaesine puhtalt tasane lumeväli on nüüd kui mõistatuslik kaevandus või, nagu mu vanaema selle kohta öelnud oleks: täielik sea songermaa.

Kui väsinud võib olla inimene, kes terve lumevälja suure kiiruga ümber on kaevanud, seda te võite juba arvata. Und tuleb kui kotiga, see on kui sametine kate, mis kõik muu unustada aitab ja mu metsamaja uksedki ununevad sel korral terveks ööks lukustamata.

Hommik on uue näoga, terve maailma on täis päikesepaistet ja katuselt tilgub veeniresid. Ja ma mõtlen: eks ole olnud rebenemisi elus ennegi, mida pole olnud võimalik lappida ja mida lappida ehk poleks mõtetki. Kas oligi selline mõte see õige lahendus, milleni jõudnud olin? Ma ei tea.

Oma ainukese päeva olin veetnud just nagu seda A.H. Tammsaare nii võrratult kirjeldada oskab oma jutus „Tähtis päev", kus karjapoiss Jukule antakse vaba päev, mis tal aga nagu ei millekski käest kaob.

Nii minulgi.

Söda süttis

(Algus lk. 1)

USA välisminister Alexander Haig on töötanud välja seitsmepunktilise rahuplaani, mis tehti teatavaks Peruu presidendi Fernando Belaunde Terry poolt Limas. Viimane ütles, et Argentiina hunta diskuteerib palavikuliselt esitatud plaani. Peruu president on öelnud, et kui see katse ebaõnnestub, siis see võib olla traagiline kogu Ladina-Ameerikale, võib-olla koguni maailmale. Teiselt poolt on juba teada, et argentiinlased on selle plaani tagasi lükanud, kuna selles ei olnud tagatud nende nõuet saarte Argentiinale kuulumiseks.

wintario

29. aprillil peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 285872. $10.000 võitsid piletid nr-d 912077 ja 792655, $1000 — 41615, $100 — 0012, $10 — 669, $50 segijärjekorras numbrid 598632 ja tasuta piletiraamatu numbrid 16. Red Ball Draw võidunumber oli 231304.